БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! 40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№169 (10230) | 1963 оной июлиин 19, пятница | Сэн 2 мүнгэн

Профсоюзуудай [Бур]яадай областной [V]III конференци

[Проф]союзуудай областной VIII [конфер]енци мүнөөдэр нээгдэхэнь. [Конфер]енциин урда профсоюзна ор[ганизац]инуудай суглаанууд, проф[союзуу]дай обкомуудай, районно, [...]цинүүд үнгэргэгдөө. Конфе[ренциин] делегадууд профсоюзуудай [...]й областной Соведэй 1962 [...]алай дүн болон энэ жэлэй [...] тухай зүбшэн хэлсэхэ юм. [...]ой партийна организациин [...]ри доро ажалаа эмхидхэдэг [...]кымнай профсоюзна орга[низацин]ууд ехэ үүргэ дүүргэдэг бо[...] [пр]офсоюзуудай гэшүүдэй тоо [...]ган шахуу хүнөөр олошо[...]нгаяа хүдөөгэй профсоюзна [органи]зацинууд олошорон бэхижэв. [...]эдэнэр өөрынгөө зэргэдэ 35 [...]аран хүдэлмэришэд, алба[...]тай республикымнай проф[...]дай эгээл томо эмхинь бо[...].

[Комм]унизм байгуулалгын, ажал[...] хүмүүжүүлгын асуудалые [...]гэдэ, социалис мүрысөө, ком[мунис] ажалай түлөө хүдэлөөе улам [...] дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ [...]зууд партиин эдэбхитэй ту[...]д мүн.

[...]е үеын гайхамшагта энэ [...]ндэ хабаадагшад тоо[...] соо 20 гара мянган хүнөөр [...]. Буряадай 95 мянган ху[...]шэд, колхознигууд, коммунис [...]коллективэй ударнигай нэ[...]гэдэ хүртэхын түлөө мүры[...]хы дээрээ 160 предприяти, [...]ургаан энэ хүдэлөөндэ ха[...]на. Тэдэнэй тоодо локомо[...]н заhабарилгын, шэлэй за[...]ологическа управлениин бү[...]едприяти, организацинууд, [...]гай цемент-шиферэй завод [...]усад томо предприятинууд [...]ис ажалай коллективэй нэрэ [...] хүртэхын түлөө оролдо[...]жалта [...] ажаллана. [...]ригада, участок, халаан, 25 [...]аран хүдэлмэришэд, инже[...]техническэ хүдэлмэрилэгшэд [...]ис ажалай бригада, халаа[...]дарнигай нэрэ зэргэтэй боло[...].

[...]он жэлэй түсэбые уридшалан [...]э, партиин XXII съездын ба[...]баhан коммунизм байгуул[...]граммые бодото дээрэнь бэе[...] зорилгоор социалис уялга[...] абаhан промышленна пред[...]уудай, совхозуудай хүдэлмэ[...]муу бэшэ үрэ дүн харуулба. [...]лена продукци бүтээхэ ха[...]нэй түсэб болзорhooнь урид, [...] 21-дэ дүүргэгдэв, 10 мил[...]үхэригэй продукци түсэбhөө [...] үйлэдбэрилэгдөө. Хүдөө ажа[...]дэлмэришэд гурэндэ мяха ху[...] хахад жэлэй түсэбые 118 [...], үндэгэ 102 процент, ноо[...]аалгые 198 процент дүүр[...].

[...]иолой нүүрhэнэй шахтын [...]озай комитет (шахткомой [...]эгшэ нүхэр Власов) со[...] мүрысөөе тодорхой hай[...]хүтэлбэрилнэ. Абтаhан социа[...]игын дүүргэлтэ саг соогоо [...]дана, үйлэдбэриин зүб[...] уралан нарижуулагша[...]едэй болон ниитын бусад ор[...]цинуудай ажал hайнаар эм[...]энхэй. Абаhан уялгаяа бо[...]эрэнь дүүргэжэ байhан Баян[...]шахтернууд ажалай бүтээсые [...]ндо туйлаха хэмжээндэ хүр[...]адаа. Долоон жэлэй үнгэр[...] жэлэй туршада ажалай бү[...] 2 дахин дээшэлүүлэгдэв, [...] абтадаг шулуу нүүрhэнэй [...] үнэ сэн 50 процент хямда[...]даа. Амжалта туйлаhан тус [...]тив коммунис ажалай нэрэ [...]й болонхой.

[...]рэгэй совхозой профсоюзай [...]эришэдэй комитет үйлэдбэ[...]э доторой арга боломжо эли[...] хэрэглэхэ асуудалда ёhoто [...]л хандуулдаг болоо. Эндэ со[...] мүрысөөн үргэнөөр дэлгэ[...]дэжэ, саг үргэлжын үйлэд[...] зүблөөн дээрэ шухала асуудал шиидхэгдэнэ. Жэшээлхэдэ энэ зүблөөн совхозой ажахые холын хараатайгаар хүгжөөхэ асуудал зүбшэн хэлсээ. Энэ хабартаа совхозой ороohoто тарянай талмай 1508 гектарhaa 2200 га болотороо үргэдхэгдөө, 600 гектар залуур газар хахалагдаа.

Профсоюзна организацинууд олониитын, техническэ эдэбхи үүсхэл бадаруулха, уралан нарижуулагшад, ухаалан зохеогшодой бүлгэмүүдые бэхижүүлхэ гэжэ оролдоно. Үнгэрhэн үеын туршада уралан нарижуулагшадай тоо горитой ехээр олошоровод, мүнөө 6600 хүн болонхой. Үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ ажалшадые олоор хабаадуулха ёhoтой ниитын конструкторска бюро, экономическа шэнжэлэлгын бюро, нормо зохёолгын бюрогой үүргэ улам дээшэлүүлэгдэнэ.

Ажалай журам, аюулгүйн техникэ сахиха, ажалшадай культурно-ажаhуудалые hайжаруулха талаар зарим тэды ажал хэгдээ. Энээнэй ашаар санатори, амаралтын гэрнүүдтэ ажалшад олоор амаржа, бэеэ аргалуулна, профсоюзуудай мэдэлэй пионернүүдэй лагерьнууд олошоруулагдана.

Гэхэтэй хамта, профсоюзна организацинуудай, профсоюзай республикын хүтэлбэрилхы органуудай ажалда горитой дутагдал, шиидхэгдээгүй олон асуудал бии байhaар. Эдэ дутагдалнуудые элирүүлэн зайсуулгада, үйлэдбэриин шухала асуудал шиидхэлгэдэ областной конференциин анхарал хандуулагдаха ёhoтой.

Профсоюзай организацинуудай зүгhөө социалис мүрысөөе хүтэлбэрилгэдэ ехэ дутагдал үзэгдэнэ. Партиин ЦК-гай июниин Пленумэй элирүүлhэн дутуу дунданууд, асуудал шиидхэлгэдэ ёho тэдыгээр, хойрог нобшоор хандаха, юумые hайн шэнгеэр харуулха баримта республикын профсоюзна организацинуудта хүсэд усадхагдаагүй. Предприяти, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй социалис уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандаха ябадал хүсэдөөр зайсуулагдаагүй. Үшар иимэhээ абаhан социалис уялганууд тухайгаа мартаха гү, али тэдэнээ дүүргэхын тула саг үргэлжэ тэмсэл эмхидхэхэгүй, арга боломжоёо элсүүлхэгүй ушар дайралдаhaар. Сэлэнгын, Иисэнгын, Яруунын, Анаагай, Погранична, Шергинскэ, Кабанска совхозууд социалис уялгаhaa байтагай гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө дүүргээгүй байна.

Түрүү үүсхэл дэмжэн дэлгэрүүлхэ асуудалда партиин ЦК-гай июниин Пленум онсо анхарал хандуулаа. «Түрүүшүүлэй мүнөөдэр туйлаhан хэмжээндэ үглөөдэр бүхы коллективээрээ хүрэхэ» гэhэн уряатай үүсхэл үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Долоон жэлэй даабариие 5 жэл 4 hapa соо дүүргэхэ, бага комплексно бригаднуудай дунда эгээл ехэ бүтээсэ туйлаха гэhэн Хандагатайн леспромхозой нүхэр Кудряшовой даадаг бага комплексно бригадын үүсхэл Итанцын, Хориин, Худанай леспромхозуудта дэмжэгдээгүй байна. Замай залуушадай шэнэ түрүү үүсхэл дэлгэрүүлхэ асуудал совхозуудта муугаар шиидхэгдэнэ. Октябрьска, Погранична, Байгалай, Яруунын совхозуудай рабочкомууд эдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэнэгүй, ямаршье эрилтэ хэнэгүй.

Ажалшадай дунда ябуулагдаха суртал хүмүүжүүлгын ажалые hайжаруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэhэн июниин Пленум профсоюзуудай урда харюусалгатай зорилго табиба. Олониитэ ажалшадай коммунизмын hургуули болохо профсоюзууд хүниие ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ ехэ үүргэтэй. Социалис мүрысөөнэй, коммунис ажалай хүдэлөөнэй дутагдалые зайсуулбал, профсоюзууд энэ зорилго, үүргэеэ дүүргэжэ шадахань элитэ.

Буряадай профсоюзуудай өөhэдынгөө ябуулдаг эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын ажалые саг үргэлжэ нарижуулан hайжаруулжа, республикын ажалшадай урда табигдаhан зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэнь областной партийна организациин ёhoтой туhалагшад болохонь дамжагтүй.

[Респ]убликын колхоз, совхозуудта пропашной [ку]льтурануудай элдүүрилгын ябаса тухай

[1]963 оной июлиин 15-най мэдээн (процентээр).

[...]эриин [...]нүүд	Элдүүрилэгдэhэниинь: кукуруза 1-хеэ	кукуруза 2-хёо	хартаабха 1-хеэ	хартаабха 2-хёо	овощ 1-хеэ	овощ 2-хёо	саахарай свёкло 1-хеэ	саахарай свёкло 2-хёо
[...]ай	87	29	81	48	49	28	36	5
[...]ын	76	23	55	19	18	—	50	—
[...]-Шабарай	74	28	92	22	59	19	76	19
[...]	63	16	76	13	57	8	19	—
[...]скын	61	27	71	32	66	22	48	2
[...]н	56	14	78	8,5	51	7	29	8
[...]-Үдын	31	3	20	0,7	39	32	—	—
[...]ванай	22	12	43	15	61	19	—	—

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

КПСС-эй Буряадай обкомой Пленум тухай

Байгша оной июлиин 18-да КПСС-эй обкомой ээлжээтэ X пленум болобо. Пленум «КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй дүн, областной партийна организациин зорилгонууд тухай» гэhэн асуудал зүбшэн хэлсээ. КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр А. У. Модогоев элидхэл хээ.

Зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалаар Пленум тогтоол баталан абаhан байна.

Пленум тэрэшэлэн областной партийна организациин ээлжээтэ XXIV конференци зарлаха тухай асуудал шиидхээ.

Областной партийна организациин XXIV конференци 1963 оной ноябрь hapада зарлаха гэжэ пленум тогтообо.

ГДР-эй делегаци СССР-тэ ерэбэ

Советскэ Союзай, Германиин Демократическа Республикын правительствануудай хоорондоо зүбшэhэнэй ёhoop, Германиин Демократическа Республикын правительственна делегаци июлиин 17-до Москва ерэбэ. ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Л. Больц, ГДР-эй национальна оборонын министр армиин генерал Х. Гофман, ГДР-эй зам харилсаанай министр Э. Крамер, ГДР-эй Финансын министр В. Румпф, ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо О. Винцер болон бүлэг экспертнүүд делегациин тоодо ороно.

Германиин Демократическа Республикын правительственна делгаци хоёр талада хабаатай гадаадын политическэ асуудалнуудаар Москвада хөөрэлдөө хэхэ. (ТАСС).

Сибирьтэ болоhон аха дүүгэй уулзалга

ЭРХҮҮ, июлиин 17. (ТАСС). Венгриин социалис хүдэлмэришэнэй партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Венгриин революционно хүдэлмэришэн-таряашанай правительствын түрүүлэгшэ Янош Кадар толгойлогшотой Венгриин Арадай Республикын партийно-правительственна делегаци мүнөөдэр городой, областиин байдалтай танилсаа. Венгриин айлшад Эрхүү городто дүтэхэнэ бодхоогдожо байhан алюминиева заводые ошожо хараба. КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидат Л. М. Ефремов, нютагай партийна, советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд айлшадаа үдэшэжэ ябаба.

Венгриин ханинарые металлургнуудай коллектив айхабтар хани халуунаар угтаа.

Янош Кадар хүдэлмэришэдэй урда үгэ хэлэхэдээ, венгер, совет арадуудые хамтымнай зорилгонууд, бата бэхи ахадүүгэй хани барисаан холбоно гэжэ тэмдэглэбэ.

Уhан доогуур далитай «Ракета» теплоход дээрэ hуужа, Венгриин партийно-правительственна делегаци Байгал дээгүүр ябаба. Тэндэ СССР-эй Наукануудай академиин харьяата Сибириин таhагай Лимнологическа институтда тэдэнэр хүрэбэ.

Удаань Венгриhээ ерэhэн ханинар загаhашадтай уулзаа.

Делегациин гэшүүд Байгалhaa Эрхүү бусаба.

СССР, США, Великобританиин түлөөлэгшэдэй hанал бодолой зүбшэлгэ үргэлжэлhөөр

Байгша оной июлиин 16-да СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, США-гай гүрэнэй секретариин орлогшо А. Гарриман, Великобританиин наука болон техникын асуудалнуудай талаар министр лорд Хэйлшем, тэдэнэй советнигүүд июлиин 15-да СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевтой болоhон уулзалгаяа мүнөөдэр хани халуун оршон байдалда үргэлжэлүүлбэ. Энэ уулзалга дээрэ ядерна туршалгые болюулха, алишье гүрэндэ хабаатай бусад асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ.

Удаадахи уулзалга июлиин 17-до болоо.

(ТАСС).

КПСС-эй обкомдо

Республикын хүдөө ажахын бүхы мэргэжэлтэдтэ Баргажанай үйлэдбэриин управлениин хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хандаhан бэшэг тухай

Республикын хүдөө ажахын бүхы мэргэжэлтэдтэ Баргажанай үйлэдбэриин управлениин хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хандаhан бэшэгые КПСС-эй обком hайшааба.

Тус хандалгые ажахы бүхэндэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй дунда зүбшэн хэлсүүлхэ, мэргэжэлтэдые колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин шиидхэхы участогуудта—таряан ажалай, тракторна болон комплексно бригаднуудта бригадирнууд, малай фермэнүүдые даагшад болон ошожо хүдэлхөөр дэбжүүлхэ хүдэлмэри эмхидхэхыень республикын Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерствые, үйлэдбэриин управленинүүдые, колхозууд болон совхозуудай партийна организацинуудые КПСС-эй обком уялгалба.

Баргажанай үйлэдбэриин управлениин хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хандалгые хэблэлдэ толилхыень, радиогоор дамжуулхыень, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үнэн зүрхэнэй энэ hайн үүсхэлэй хэр бэелүүлэгдэжэ байhые газетэнүүдэй хуудаhануудаар, радиогоор дамжуулан олондо ойлгуулхыень республикын газетэнүүдэй, мүн үйлэдбэриин управленинүүдэй парткомуудай газетэнүүдэй редакцинуудта, республикын Министнүүдэй Соведэй дэргэдэхи радиодамжуулгын ба телевидениин комитедтэ даалгагдаа.

Үйлэдбэриин ёhотойл ЭМХИДХЭЛШЭД БАЙХА ЗЭРГЭТЭЙБДИ

БурАССР-эй хүдөө ажахын бүхы мэргэжэлтэдтэ Баргажанай колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлениин хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Коммунис партиимнай арад түмэнэй дура хүсэл бэелүүлэн, хүдөө ажахые хүтэлбэрилгын гуримые үндэhөөрнь хубилгаhан сагhaa хойшо жэлhээ үлүү хугасаа үнгэрбэ. Ажабайдалhaa дурадхагдаhан, тэрэнhээ уг залгамжалhан, КПСС-эй ЦК-гай Мартын Пленумэй тогтоолоор байгуулагдаhан хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин шэнэ байгуулга хадаа колхозууд болон совхозуудай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хүгжэлтэдэ аша үрэтэй нүлөө үзүүлээ.

Колхозууд болон совхозууд, тодорхойлон хэлэбэл, манай Баргажанай үйлэдбэриин управлениин ажахынууд хүдөө ажахын продуктнуудай абалгые саашадаа дээшэлүүлхэ талаар барагдашагүй ехэ арга боломжотой байна гэжэ сэхэ руунь хэлэхэ зэргэтэйбди. Зүгөөр эдэ бүгэдэмнай гүйсэд дүүрэн хэрэглэгдэнэгүй бшуу.

Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ бии байгаа нөөсые гүйсэд дүүрэн хэрэглэжэ шададаг болохо гол шухала аргануудай нэгэниинь гэхэдэ, колхозууд болон совхозуудай хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үүргэ дээшэлүүлгэ, бригаднууд, малай фермэнүүд, отделенинүүд болон үйлэдбэриин бусад шухала участогуудые тэдэ нүхэдөөр бэхижүүлгэ мүн болоно.

Энэ асуудалые эрхэ бэшэ бүри мүнөө шиидхэхэ баатай болоhон ушар КПСС-эй ЦК-гай ноябриин, июниин Пленумүүдэй hүүлээр эли тобойн гараа. Тэрэнэйл үндэhөөр үйлэдбэриие эмхидхэлгын асуудалнуудые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн ойлгожо абаха, өөhэдынгөө ударидахы үүргые бригада, фермэ болон отделенинүүдтэ хүргэхэ гэhэн зорилго мэргэжэлтэдэй үмэнэ табигдана бшуу. Хүдөөгэй ажалшадай дунда хүмүүжүүлхы удхатай хүдэлмэриие үдэр бүхэндэ ябуулжа байха эрилтэ мүн лэ табигдана.

Фермэ, бригада дээрэ сэхэ ошожо хүдэлhэн мэргэжэлтэ үйлэдбэридэ ямар нүлөө үзүүлжэ болохо байhые жэшээнүүд гэршэлжэ үгэнэ. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ үхэрэй фермые даагшаар ветврач нүхэр Ринчинов хүдэлнэ. Эндэ hү hаалиин эрид дээшэлжэ байhаниинь мүнөө харагдаад байна. Үбэлдөө малай тэжээлдэ биостимуляторнуудые үргэнөөр хэрэглэhэнэй ашаар hүнэй абаса саг үргэлжэ нэмэжэ байдаг болоhониинь тон hайн. Тус фермэ управлениин соогоо түрүү hуури эзэлжэ ябадаг, жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 1090 литр hүн hаагданхай.

Анхан колхозой главна агрономоор хүдэлжэ байhан нүхэр Гармаевай хүтэлбэрилдэг XXII партсъездын нэрэмжэтэ артелиин тракторно-таряан ажалай бригада хабарай тарилгын хүдэлмэриие хаhа саг соонь, агротехникын заабариие эрхимээр бэелүүлэн дүүргэhэн байха.

Тус бригада шэниисэ, горох, наран сэсэг тариха түсэбөө үлүүлэн дүүргээд, мүнөө паар болон шэнэ газар hайнаар хахалжа байhан үетэй.

Өөhэдынгөө үүргые мэдэрhэн үйлэдбэриин управлениин олохон мэргэжэлтэд үшөө жэлэй эхиндэ сэхэ фермэ, бригада болон отделенинүүд дээрэ хүдэлхөөр ошоод hэн. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой главна ветврач байhан нүхэр Ринчинов үүлтэртэ үнеэдэй hүнэй-товарна фермые даагшаар, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой главна зоотехник нүхэр Гатапов—үүлтэртэ МТФ-е даагшаар, тус колхозой главна агроном нүхэр Гармаев — тракторно-таряан ажалай бригадын бригадираар, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой главна агроном нүхэр Будаев—тракторна-таряан ажалай бригадын бригадираар, энэ ажахын главна зоотехник нүхэр Цыремпилов—2-дохи ОТФ-гэй бригадираар, тус артелиин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Эрдынеев—МТФ-гэй бригадираар, Баргажанай совхозой зоотехник нүхэр Елшин—hүбиин фермые эрхилэгшээр, Дэрээнэй совхозой агроном-түсэблэгшэ нүхэр Балданов—2-дохи отделениие эрхилэгшээр гэхэшэлэн хамтадаа 23 хүн үйлэдбэри дээрэ гаража хүдэлөө юм.

Манай нүхэд: агроном нүхэр Раднаев Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшээр, зоотехник нүхэр Жалсараев Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшээр hунгагдаад hэн, ветврач нүхэр Новолодский Хурамхаанай совхозой директорээр томилогдоо. Томонууд ажахынуудые хүтэлбэрилхэ талаар хэжэ байhан түрүүшынь алхамууд маанадай сэдьхэл баясуулна.

Гэбэшье хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүтэлбэриие эрид hайжаруулха шадабаритай айхабтар ехэ хүсэн болохо мэргэжэлтэд даб дээрэ үшөөл муугаар хэрэглэгдэдэг байhан тухай аниргүй байха аргамнай үгы. Үйлэдбэриие эмхидхэгшэ байхынгаа орондо хуушан ёhoopoo зүбшөөл, заабари үгөөд лэ ябадаг, таряан болон мал ажалай шиидхэхы хэрэгтэ оролсодоггүй мэргэжэлтэд бии байhaap. hургуулинуудые дүүргэжэ дээдэ, дунда эрдэмтэй хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болоhон заримашуул материальна ашаг туhата үйлэдбэридэ хабаададаггүй, үгышье haa, хүдөө ажахыда огто хабаагүй hалбаринууд дээгүүр хүдэлжэ ябадаг ушарнууд яhала дайралдадаг гээшэ.

Колхоз, совхозой үйлэдбэри дээрэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые зүбөөр хэрэглэхэ ябадалай ехэ удха шанар энээгээр дүүрэнэ бэшэ. Энэ хадаа захиргаанай аппарадай байгуулалтые саашадань бүри нарижуулан hайжаруулха, ниитын дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие улам дээшэлүүлхэ арга боломжо олгоно. Үйлэдбэриин гол шухала асуудалнуудые имагтал мэргэжэлтэд тодорхойгоор, зүбөөр шиидхэжэ шадаха бшуу. Тэдэнэр лэ эрдэм наукын болон түрүү дүй дүршэлые нэбтэрүүлхэ, газараа hайнаар эдлэхэ, тарилгын талмайе зүбөөр хубаарилха, продукци абалгада ажалай гаргашые бага болгохо, продукциин үнэ сэнгые хямдаруулха, бүхы фермэ, бригаднуудые түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаха гэhэн асуудалнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ нүхэд ха юм. Дээдэ эрдэмтэй, совет дээдэ болон тусхай дунда hургуулинуудта хүмүүжэhэн эдэл мэргэжэлтэд хүн зонтой үнэн зүрхэнhөө хөөрэлдэхэ, коммунизм тухай, уласхоорондын байдал тухай hони hонин хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ шадаха ушартай гээшэ.

Дүй дүршэлтэй болоhон практигууд, бэрхэ эмхидхэлшэд, хүмүүжүүлэгшэд үйлэдбэриие мүнөө хүтэлбэрилжэ байдаг гэжэ мэдэнэбди. Зүгөөр эдэниие hэлгэхэ гэhэн удхатай үгэ эндэ хэлэгдэнэ бэшэ. Харин тэдэнэй зэргые мэдэрэл hайнтай, эмхидхэхы шадабаритай мэргэжэлтэдээр хүсөөхэ гэhэн hанамжа хэлэгдэнэ.

Тиимэhээ дүй дүршэлөөр баян эмхидхэлшэд-практигуудтай нэгэн хамта сүг хүдэлхөөр үйлэдбэриин шиидхэхы участогууд дээрэ сэхэ гаража, таряан ажалай, трактораи бригаднуудые, малай фермэнүүд болон отделенинүүдые толгойлон жагсахые уряалан, Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын бүхы мэргэжэлтэдтэ ханданабди.

(Тус хандалга ажахын шиидхэхы участогууд дээрэ гараад, хүдэлжэ байhан хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй зүблөөн дээрэ hайшаагдан баталагдаа).

АДУУ МАЛДАА ГҮЙСЭД ХҮРЭХЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭХЫН ТУЛА БҮХЫ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛЭЭ!

фоторепортаж

Олтирогой тунга ногоон соо...

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин «Дружба» колхоз энэ жэлдэ 1027 гектар сабшалангай га бүриhөөнь адаг 15 центнер үбhэ сабшажа абахаар хараална. Колхозой хоёр отделени нэгэ үдэр зэргэ үбhэндөө ороо юм. Нэгэдэхи отделениин үбhэшэд гол түлэб малшадhaa бүридэнэ. Тиихэдэ 2-дохи отделениин бригада 32 хүнтэй, хүсэд хүрэхэ техникэ, зэр зэмсэгтэй, hайн бэлэдхэлтэйгээр үбhэндэ ороо гэжэ мэдэхээр.

2-дохи отделениин сабшалан Тарбагатай тосхонhoo шанха баруулжаа 20-ёод модоной газарта — Сэлэнгэ мүрэнэй дундахи Ехэ олтирог гэжэ газарта — оршодог юм. Энэнь 76 гектар болохо, тэрэнэй хахадыень «Дружба» колхоз сабшадаг.

Колхозой сабшалан дээрэ мүнөө тракторна хоёр, мориной 6 косилка. 4 морин тармуур хүдэлнэ. Тиихэдэ 10 хүн гар хажуураар ойн соорхой, бургааhанай оёор, hэбхүүл болон бусад буртаг газарнуудые сабшажа байна.

—Мүнөө жэлдэ үбhэнэй ургаса нёдондонойхиhoo муушаг. Манай сабшалангай ургаса бүришье муу байжа болохо байгаа. Харин колхозоймнай бэрхэ луговодууд Илларион Медведев, Александр Сапунов гэгшэд 569 гектар сабшалан hайнаар уhалhан байжа, ехэл hайн юумэ болоо. Яабашье дунда зэргээр гектар бүриhөө 15 центнер үбhэн гарахал байха. — гээд, 2-дохи отделениин хүтэлбэрилэгшэ Павел Иннокентьевич Бочеев Ехэ олтирог дээрэхи сабшалан соогуур ябаха зуураа манда хөөрэбэ.

Олтирог дээрэ ябахада, косилкын таршаганаха сууряан дуулдана. Хоёр морин тармуур заода залигүй тармана. Эндэ тэндэ арбаад хүнүүдэй хяр-хяр үбhэ сабшахань дуулдана. Тэдэнэй дунда Любовь Заиграева, Галина Михалёва, Екатерина Проскурина, Елена Сысоева гэгшэд үдэртөө 20 сото сабшахын орондо 30—40 сото гараар сабшана. Эндэмнай түрүүшын 4 томо hүри харагдана.

Звенонуудай хоорондо социалис мүрысөөн эмхидхэгдээ. Таба хоноод лэ дүнгыень согсолжо байхаар шиидэнхэй. Үбhэ хуряалгада ябагшадта нэмэлтэ түлбэри иимэ гуримтайгаар үгтэхэ: нэгэ түхэригэй хүдэлмэри хээд байхадань, тэрээндэ 5 килограмм үбhэн үгтэжэ байхаар хараалагдаба.

Иимэ гурим тогтоогоод байхадань, хүншье габшагайгаар хүдэлхэ болоно. Тиигээд түрүүшын үдэрhөө бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ эхилээ. Жэшээнь, тракторна косилкада хүдэлдэг Виктор Бочеев найман гектар нормын орондо 9 га хүрэтэр сабшана. Тиихэдэ 8-дахи классай hурагша Николай Михалев гурбан гектарай орондо 4 га хүрэтэр хатаhан үбhэ морин тармуураар тармана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Виктор Бочеев. 2. Николай Михалев. 3. Гар хажууршад Любовь Заиграева (зүүн гарhaa), Галя Михалева, Екатерина Проскурина, Елена Сысоева гэгшэд үдын эдеэлгэндэ ошожо ябана.

С. Балдуевай фототекст.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэ(

НЭЭМЭЛ БЭШЭГ *)

Советскэ Союзай партийна организацинуудта, бүхы коммунистнуудта

Элдэб оронуудай хайшан гэжэ **социализмда шэлжэн** орохо тухай асуудалааршье **хитад нүхэдүүд дэлхэйн** коммунис хүдэлөөнтэй баһал зүрилдэнэ.

КПСС болон бусад марксистско-ленинскэ **партинууд** амгаланшье, амгалан бэшэшье арга замаар социализмда орожо болохо гэһэн хараа бодол баримталдагынь мэдээжэ. Энээн тухай Московско зүблөөнэй баталан абаһан документнүүдтэшье, КПСС-эй Программа сооншье эли тодоор хэлэгдэнэ ха юм. Тингэбэшье имагтал амгалан ёһоор социализмда орохо хараа бодолые манай парти, бусадшье аха дүү партинууд баримтална гэжэ хитад нүхэдүүд үсэд нэтэрүүгээр баталнад.

1963 оной мартын 30-да эльгээһэн бэшэг соогоо КПСС-эй ЦК энэ асуудалаар баримталдаг хараа бодолоо баһа дахяад элирхэйлээ:

«Хүдэлмэришэн анги, тэрэнэй ударидахы хүсэн— марксистско-ленинскэ партинууд социалис революциие амгалан ёһоор, дотоодын дайгүйгөөр бэелүүлхые эрмэлзэнэд. Энэ арга боломжын хүсэндөө ороо һаань хүдэлмэришэн ангиин болон бүхы арадай хүсэл эрмэлзэлгэтэй зохилдожо, тус ороной ниитэ национальна ашаг туһада таарамжатай байха бшуу. Гэхэтэй хамта, революциин хайшан гэжэ хүгжэхэ арга замуудынь гансахан хүдэлмэришэн ангиһаа дулдыдахагүй байна. Хэрбээ дарлагдагша ангинууд арад зонойнгоо урдаһаа хүсэ хэрэглэхэ болоо һаань, хүдэлмэришэн анги амгалан бэшэ аргаар засагаа гартаа абаха баатай болохол. Эдэ бүгэдэ тодорхой эрхэ байдалһаа, орон дотор болон дэлхэй дээрэ ангиин хүсэнүүдэй хайшан гэжэ хубаараад байһанһаа дулдыдаха байна.

Зүгөөр ямаршье арга замаар капитализмһаа социализмда шэлжэн ороо һаа, заатагүй социалис революци хэжэ, ямаршье түхэл маягтайгаар һаа, пролетариадай диктатура эрхэбэшэ тогтоогдохо болоно. Капиталай оронуудта коммунистнарай хүтэлбэри доро хүдэлмэришэн ангиин хэжэ байгаа эрэлхэг хатуу тэмсэлые КПСС үндэрөөр сэгнэнэ, тиихэ зуураа, али бүхы аргаар тэдээндэ туһалха, дэмжэхэ уялгатайбди гэжэ тоолоно».

Бидэнэр өөһэдынгөө баримталдаг хараа бодолые олон дахин тайлбарилһан байхабди, баһа дахяад дэлгэрэнгыгээр хэлэһэнэй хэрэгшьегүй.

Харин энэ асуудалаар хитад нүхэдүүд ямар хараа бодол баримтална хаб? Тэдэнэй бүхы хэлэһэн үгэнүүд соо, мүн КПК-гай ЦК-гай июниин 14-дэ эльгээһэн бэшэгтэнь тэрэ **хараа** бодолынь **эли** тодоор тайлбарилагдана.

Хаанашье, хэдыдэшье, ямаршье ушарта заатагүй зэбсэгтэ буһалгаа хэхэ ёһотой, тингээл һаа, ёһото революционно шэнжэтэй тэмсэл болохо байна гэжэ хитад нүхэдүүд тоолоно. Тиимэ һэн хойноо социалис революциин илахын тула амгалан ёһоной тэмсэл хэрэглэжэ болохо арга боломжые хитад нүхэдүүд бодото дээрээ буруушаана. Тиихэ зуура коммунистнар революционно ангиин тэмсэлэй али бүхы дүршэл шадабарие хүсэ хэрэглэхэ, хэрэглэхэншьегүй аргые хүсэд һайнаар шудалха зэргэтэй гэжэ марксизм-ленинизм һургадаг.

Баһа нэгэ шухала асуудал гарана. **Энэнь уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин тэмсэл ба Ази, Африка, Латиин Америкын арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэл хоёрой хоорондохи холбоон тухай асуудал болоно.**

Дэлхэйн социализмын системые болон капиталис оронуудай компартинуудһаа бүридэһэн мүнөө үеын уласхоорондын хүдэлмэришэнэй революционно хүдэлөөн, мүн тэрэшэлэн Ази, Африка, Латиин Америкын арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн—эдэ бүгэдэ мүнөө саг үеын агууехэ хүсэнүүд болоно. Эдэнэй хоорондо зүбтэй һайн харилсаа холбоо тогтоохо гээшэ империализмые даран һүнөөхэ гол эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь юм.

Энэ асуудалые хитад нүхэдүүд хайшан гэжэ шиидхэнэб? Энэнь тэдэнэй гаргаһан шэнэ «теориһоо» элеэр харагдана. Тэрэнэйнь ёһоор, мүнөө саг үеын гол зүрилдөөн хадаа социализм империализм хоёрой хоорондохи зүрилдөөн бэшэ, харин национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн империализм хоёрой хоорондохи зүрилдөөн болоно. Хитад нүхэдүүдэй һанамжын ёһоор, империализмын урдаһаа тэмсэхэ шиидхэхы хүсэн хадаа дэлхэйн социализмын системэ бэшэ, уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин тэмсэл бэшэ, харин баһал үнөөхи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн болоно ха юм.

Хараха янзада, хитад нүхэдүүд, эгээл энээгээрээ Ази, Африка, Латиин Америкын арадуудай дунда даншье һаа бэлэхэнээр хүндэтэй болохые хүсэнэд. Зүгөөр энэ «теоринь» хэниешье бү мэхэлэг лэ. Хитад теоретигүүдэй һанаашье, һанаашьегүй һаа, энээнэйнь бодото удхань юун болоноб гэхэдэ, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиһаа, тэрэнэй дайшалхы аша үрэ—дэлхэйн социализмын системэһээ таһалан холодуулха ябадал болоно. Зүгөөр энэнь национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ айхабтар аюул тохёолдуулха байна.

Бодото дээрэнь абажа харахада, хэрбээ Октябриин революциин боложо, һүүлээрнь дэлхэйн социализмын системын бүридэжэ, империализмын үндэһэ һуурие һандаргаагүй һаань, колонизаторнуудай хүсэ шадалые һүнөөгөөгүй һаань, Азиин олохон арадууд хэдышье эрэлхэг зоригтойгоор, ямаршье баатарлигаар тэмсээ һаа, илалта туйлажа хэр шадаха байгааб?

Мүнөө үедэ сүлөөрһэн тэдэ арадууд өөһэдынгөө тэмсэлэй шэнэ шатада орожо, политическэ туйлалтануудаа, мүн экономическа бэеэ даанги байдалаа бэхижүүлхын түлөө хүсэл оролдолгоёо элсүүлжэ байна. Теэд хэрбээ социалистическэ гүрэнүүдэй туһаламжа үзүүлээгүй һаа, эдэ зорилгонуудаа шиидхэхэнь айхабтар хүндэ байха һэн, зарим ушарта шиидхэхэ аргагүйшье байжа болоо. Эдэ бүгэдые тэдэнэр мүнөө харанагүй аал?

Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн гээшэ бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанартай юм, сагай ошохо бүри гэрэнь улам ехэ болохо байна гэжэ марксист-ленинецүүд холодоо баталдаг. Зүгөөр тэрэнэй амжалта түгэсөөр саашадаа хүгжэхэ гол нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь гэхэдэ, империализмтай тэмсэхэ шиидхэхы хүсэн бологшо дэлхэйн социализмын системын оронуудтай нягта холбоо харилсаатай байха, капиталис оронуудай хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй нягта холбоо харилсаатай байха зэргэтэй. Иимэ хараа бодол 1960 оной Мэдүүлгэ соо тодорхойлогдоһон байгаа. Энэ хадаа империализмда эсэргүү тэмсэлдэ илалта туйлаха эрхэ нүхэсэл бологшо хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэри (түрүү үүргэ) тухай ленинскэ хараа бодолһоо үндэһэлэн гарана. Имагтал иимэ түрүү үүргын байгаа гээшэ һаа, энэ хүдэлөөн эсэсэй эсэстэ бодото социалис шэнжэтэй боложо, социалис революциин замда ябан ошон орожо түгэсэхэ байһа.

Ленинэй энэ хараа бодол Октябриин революциин дүй дүршэл дээрэ, бусадшье оронуудай дүй дүршэл дээрэ шалгагданхай. Тиигээд хэншье энээниие буруушаагаагүй юм. Зүгөөр мүнөө болоод байхада хитад нүхэдүүд Ленинэй энэ хараа бодолдо «заһабари оруулха» хүсэлтэй. Бүхы дэлхэйн империализмын урдаһаа эсэргүү тэмсэлдэ хүдэлмэришэн анги бэшэ, **харин жэжэ буржуази,** үгышье һаа, национальна буржуази, үнгэржэ ерэхэдээ, «патриотическа үзэл бодолтой зарим нэгэн хаашуул, аристокрадууд, хаан изагууртан» хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэхэ ёһотой гэжэ хитад нүхэдүүд баталан хэлэхые оролдонод. Өөһэдөө нигэжэ байһан аад лэ, хэзээдэшье, ямаршье эрхэ байдалда ангиингаа, пролетарска хараа бодолые алдажа болохогүй гэжэ КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд дэлхэйн коммунистическэ хүдэлөөндэ заабари захяа үгэнэд!

Өөһэдынгөө хамтын уг зорилгые хараадаа абажа, тон нягта харилсаа холбоотойгоор империализмын урдаһаа тэмсээл **һаа,** уласхоорондын хүдэлмэришэн ангишье, **мүн** тэрэшэлэн национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөншье саашадаа илалта туйлажа шадаха байна. Энэ ехэ тэмсэлдэ хүдэлмэришэн анги өөрынгөө баатарлиг зоригоор, бүхы арадуудай ниитын хэрэгэй түлөө сусаршагүй хатуу тэмсэлээрээ хүтэлбэрилхы үүргэ ээлхэ этигэл найдабари олохол. Тэрэнэйл хүтэлбэрилөө **һаа,** өөһэдөөшье илалта туйлажа, мүн хамта ябалсаһан союзнигуудыньшье диилэжэ гараха юм гэжэ хүдэлмэришэн анги эли тодоор харуулхал.

Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн гээшэ дэлхэйн революционно тэмсэлэй таһаршагүй нэгэн хуби юм, тэрэ хадаа империализмын урдаһаа эсэргүүсэдэг айхабтар ехэ хүсэн болоно гэжэ манай ленинскэ парти тоолоно. Научна коммунизмын үндэһэ һуури табигшад Маркс, Энгельсын гаргаһан «Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!» гэһэн агууехэ уряа уласхоорондын пролетариадай дайшалхы тугынь болонхой. Маркс, Энгельсын хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэ Владимир Ильич Ленин Октябриин агууехэ революциин илаһанай һүүлээр тогтоһон түүхэтэ шэнэ эрхэ байдалда социалис революци национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн хоёрой хоорондоо таһаршагүй нягта холбоотой байһые онсо тэмдэглээ бэлэй.

«Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!» гэһэн уряа дэлхэйн революциин илахын түлөө тэмсэлэй гол уряа байгаа, мүнөөшье байһаар. Шэнэ эрхэ байдалда энэ уряагай удха шанарынь улам бүри үргэн болоо. Хэнэйшье мэдэһээр, «Бүхы оронуудай пролетаринар болон дарлагдаһан арадууд, нэгэдэгты!» гэһэн уряае Ленин һайшаагаа бэлэй. Пролетариадай шиидхэхы үүргэ, мүн национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй улам ехэ болоһон удха шанар энэ уряа дотор онсо тэмдэглэгдэнэ ха юм. Манай парти энэ марксистско-ленинскэ интернациональна ёһо гуримые өөрынгөө бүхы ажал ябуулгада нарин нягтаар хүтэлбэри болгон абажа ябана. Мүнөө үеын гол шухала асуудалнуудаар КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй баримталдаг буруу хараа бодолые юугээр тайлбарилха ёһотойб гэһэн асуудал гарана. Нэгэн тэбэл, хитад нүхэдүүд бодото ажабайдалһаа холодон таһарһан дээрэһээ дайн, эб найрамдал, революци тухай асуудалнуудта ном сударнууд соо бэшээтэй ёһоор хандажа, мүнөө саг үеын тодорхой эрхэ байдалые ойлгоногүй. Үгы һаа, хитад нүхэдүүд «дэлхэйн революци» гэжэ байгаад оог хуугай табижа, бодото революцитай огто хабаатай бэшэ, тон ондоо зорилготой байна.

Эдэ бүгэдэ дээрэһээ харахада, дэлхэйн коммунис хүдэлөөндэ КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй баадхажа байгаа үзэл бодол айхабтар алдуутай буруу. «Генеральна хараа шугам» гэһэн нэрэтэйгээр хитад хүтэлбэрилэгшэдэй дурадхааша соонь хүдэлмэришэн ангиин эгээн ниитэ юрэнхы зорилгонууд тоологдожо, ямаршье саг байдалые, ангиин хүсэнүүдэй бодото хубаарие хараада абангүйгөөр, мүнөө үеын хүгжэлтын түүхэтэ шатын онсо илгаае хараада абангүйгөөр дурсагдаһан байна. Мүнөө үеын эрхэ байдалда манай тэмсэлэй зорилгонуудай хайшан гэжэ хубилжа байһыень хитад нүхэдүүд обёорногүй, үгышье һаа, обёорхо дурагүй. Генеральна хараа шугам гээшые капитализмһаа социализмда шэлжэн орохо бүхы шатануудта хэзээдэшье хүсэндөө байдаг ниитэ зорилгонууд болгожорхёод, хитад нүхэдүүд тэрэнэй тодорхой, нэгэн сэхэ шэглэлтэй, ёһотой хурса һайн шэнжэ шанарыень алдуулганад.

Аха дүү партинууд мүнөө үеынгөө хараа шугамые зохёоходоо, тус тус оронуудтаншье, бүхы дэлхэйн хэмжээндэшье ангиин хүсэнүүдэй тэнсүүрие тодорхойлон шэнжэлээ, бэе бэедээ харша хоёр системын сайшанхи хүгжэлтын онсо илгаануудые, мүнөө саг үедэ национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй али зэргээр хүгжэжэ байһые хаража үзөө.

Мүнөө үеын эрхэ байдалда боложо байгаа хубилалтануудые зүбөөр шэнжэлһэн дээрэһээ бүхы дэлхэйн аха дүү партинууд саг үеынгөө шэнжые марксистско-ленинскэ ёһоор иигэжэ тодорхойлоо: **«Манай саг үеын гол удхань капитализмһаа социализмда шэлжэн орохо ябадал болоно, энэнь Октябриин агууехэ социалис революцяар эхилэнхэй. Манай саг үе хадаа бэе бэедээ харша хоёр ондоо олониитын байгуулалтын тэмсэлэй, социалис революцинуудай болон национально-сүлөөрэлгын революцинуудай саг үе, империализмын һандаран унажа, колониальна системын һалан хосоржо байһан саг үе, социализмын замда шэнэ шэнэ арадуудай шэлжэн орожо байһан, мүн бүхы дэлхэйн хэмжээндэ социализм, коммунизмын илаң мандажа байһан саг үе мүн болоно».**

Мүнөө саг үеые зүбөөр тодорхойлһон ябадал дэлхэйн коммунистическэ хүдэлөөнэй стратеги болон тактикые зохёохо хэрэгтэ найдамтай һайн үндэһэ һуури боложо үгэһэн байна.

Марсистско-ленинскэ партинууд өөһэдынгөө нэгэн ниитэ хараа шугам тодорхойлоо, тэрэнэйнь гол шухала зүйлнүүд иимэ байна:

— мүнөө саг үедэ дэлхэйн революционно хүгжэлтын шэнжэ шанар, гол удхань юун болоноб гэхэдэ, социализм, коммунизм байгуулжа байгаа арадуудай, капиталис оронуудай хүдэлмэришэн ангиин революционно хүдэлөөнэй, дарлагдаһан арадуудай национально-сүлөөрэлгын байлдаанай, мүн ниитэ демократическа хүдэлөөнэй империализмын урдаһаа ябуулдаг хамаг бүхы тэмсэл нэгэн ниитэ урасхал болон ниилэнхэй; империализмда эсэргүү тэмсэдэг революционно хүсэнүүдэй холбоон дотор уласхоорондын хүдэлмэришэн анги, тэрэнэй гол шухала дайшалхы аша үрэ—дэлхэйн социализмын системэ шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ юм; **тэрэ хадаа дэлхэйн социалис революциин хүгжэлтэдэ өөрынгөө бодото жэшээгээр, өөрынгөө ажахын байгуулалтаар гол шухала нүлөө үзүүлжэ байна;**

— түүхэтэ онсо өөрэ эрхэ байдалай тогтоһон ушарһаа (империализмын хорото хархис шэнжын улам ехэ болоһон ушар, бутарган һандаргаха түрьбэлгүй ехэ хүсэтэй буу зэбсэгэй бии болоһон ябадал гэхэ мэтэ) мүнөө үедэ империализмда эсэргүү тэмсэжэ байгаа хүсэнүүдэй урда табигдаһан эгээн шухала зорилго хадаа термоядерна дайн байлдаае зайсуулхын түлөө тэмсэл болоно. **Эб найрамдал сахин хамгаалха, хүн түрэлтэниие ядерна аюул, һандаралһаа абархын тула эрхэ сүлөөдэ дуратай бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлэн жагсааха гээшэ коммунис партинуудай эгээн түрүүшын ээлжээнэй шухала зорилго болоно:**

— социалис революци хадаа тус тус орон дотор ангиин тэмсэлэй хайшан гэжэ, ямараар хүгжэһэнэй эсэстэ болодог, тэрэнэй тодорхой янза түхэлынь тус ороной эрхэ байдал дээрэһээ элирэн гарадаг. Капиталай засагые революционно ёһоор хобхолон һандаргажа, пролетариадай диктатурын али нэгэн формые тогтоохо гээшэ эгээн ниитэ хуули ёһо мүн болоно. Хүдэлмэришэн ангиин болон компартинуудай зорилго юуб гэхэдэ, **амгалан ёһоор, дотоодын дай үүдхүүлэнгүйгөөр социалис революциие хэхын тула мүнөө үедэ бии байгаа бүхы арга боломжонуудые хүсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ, мүн тиихэ зуураа, амгалан бэшэ тэмсэлдэ, буржуазин эсэргүүсэлтые буу зэбсэгээр дараха хэрэгтэ бэлэн байха ябадал болоно; ниитэ демократическа тэмсэл гээшэ социализмын түлөө тэмсэлэй таһаршагүй шухала хубинь мүн;**

— национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ хүдэлмэришэн ангиин болон коммунис партинуудай зорилго юуб гэхэдэ, **империализмда эсэргүү демократическа революциин хэрэгые эсэстэнь хүргэхэ,** таряашадай болон патриотическа үзэлтэй национальна буржуазин холбоо барисаан дээрэһээ үндэһэлһэн национальна фронтые хүгжөөн бэхижүүлхэ, национальна демократиин гүрэн түрые байгуулха эрхэ нүхэсэл, мүн капиталис бэшэ хүгжэлтын замда орохо эрхэ нүхэсэл бэлэдхэхэ ябадал болоно;

— социалис оронуудай хоорондоо харилсан ажаллаха, бэе бэедээ туһаламжа үзүүлхэ ябадал, **уласхоорондын коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нягта харилсаатай, бата нэгэдэлтэй байлга,** хамтаараа хэлсэжэ зохёоһон хараа бодолнуудтаа, элдэб сэгнэлтэнүүдтээ, мүн тэрэшэлэн партиин ажабайдалай ленинскэ ёһо гуримуудта, тэдэнэй хоорондохи харилсаануудта үнэн сэхэ байха гээшэ коммунистнарай үмэнэ табигдаһан түүхэтэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ шухала нүхэсэл болоно.

Одоо саг үедэ дэлхэйн революционно хүгжэлтын гол харгы шэглэлнүүд иимэ байна, уласхоорондын коммунистическэ хүдэлөөнэй генеральна хараа шугамай гол шухала зүйлнүүд мүнөөнэй шатада иимэ байна. Эб найрамдалай, демократиин, национальна эрхэ сүлөөгэй, социализмын түлөө тэмсэл—богонёор хэлэхэдэ, эдэ бүгэдэ генеральна хараа шугамай гол удхань болоно. Энэ хараа шугамые удаа дараалан бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ гээшэ дэлхэйн коммунистическэ хүдэлөөнэй амжалта туйлаха бата найдабари мүн.

Аха дүү коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай хамтаараа зүбшэн хэлсэжэ, Деклараци ба Мэдүүлгэ дотор оруулагдаһан мүнөө үеын уласхоорондын коммунистическэ хүдэлөөнэй эдэ бүхы шухалын шухала, үнэн шударгы ушар баримтанууд КПСС-эй шэнэ Программа соо найруулан хэлэгдээ. Энэ Программа хадаа манай орон доторхи, мүн уласхоорондыншье революционно дүй дүршэлые марксистско-ленинскэ ёһоор хүсэд дүүрэнээр согсолон шэнжэлхэ ябадалһаа үндэһэлэнхэй.

V.

Мүнөө үеын байдалай гол шухала политическэ болон теоретическэ асуудалнуудаар КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй баримталһан эндүүтэй үзэл бодолнуудынь тэдэнэй практическа ажал ябуулгануудтай таһаршагүй холбоотой, тэрэ ажал ябуулгань дэлхэйн социалис можын, мүн уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые һуладхалгада зорюулагданхай.

СССР-эй болон Хитадай Арадай Республикын нэгэдэл хадаа бүхы социалис хани барисаанай түшэг тулгуури мүн гэжэ хитад нүхэд үгөөрөө мэдэрдэг аад, харин хэрэг дээрээ тэдэнэр али бүхы шэглэлээр манай партитай, манай оронтой холбоо барисаагаа һандаргажа байна.

КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд социалис оронуудай хани нэгэдэлдэ үнэн сэхэ байһан тухайгаа олон дахин хэлэдэг. Теэд энэ хани харилсаанда хитад нүхэдэй хандалгань тэдэнэй хонгёо мэдүүлгэнүүдэй буруу байһыень харуулдаг.

Социалис хани харилсаанай оронуудтай хэдэг худалдаа наймаагаа КНР һүүлэй гурбан жэл соо хоёрһоо үлүү дахин бага болгоо гэжэ тоо бүридхэл харуулна. Хитад нүхэдэй иимэ ябуулгын үрэ дүнгые зарим социалис оронууд илангаяа хурсаар мэдэрэнхэй.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулгануудынь социалис оронуудай хоорондохи харилсаа холбооной гол ёһо гуримуудтай тон ехэ зүрилдөөтэй байхаһаа гадна, бүхы гүрэнүүдэй сахиха ёһотой бүгэдэндэ мэдэрэгдэһэн дүримүүд болон гурим журамтай хэдэн ушарта тон ехэ зүрилдөөтэй байна.

Урдань гар табигдаһан хэлсээнүүдэй эбдэгдэһэн дээрэһээ хэдэн социалис гүрэнүүдэй арадай ажахыда нилээд ехэ хохидол ушаруулагдаа. Мүн тэрэшэлэн экономическа холбоо харилсаагаа һуладхаһан ушарһаань Хитадай өөрыньшье экономикын бага бэшэ хохидол үзэжэ байһаниинь яһала ойлгосотой.

Өөрынгөө буруу ябуулгые арад түмэнэй урда сагааруулхые оролдон, КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд «өөрынгөө хүсэндэ түшэглэхэ» гэһэн теори һаяхан зохёобо. Юрэнхы дээрэнь хэлэхэдэ, орон бүхэн дотор түбхын түрүүндэ өөрынгөө арад зоной хүсэлэл оролдолгодо түшэглэн, өөрынгөө ороной дотоодын арга боломжонуудые эгээл эрхимээр хэрэглэн, социализм байгуулха гээшэ социализмын материально-техническэ үндэһэ һуури бии болгохо зүб зам юм. Орон бүхэн дотор социализм байгуулха хэрэг хадаа түбхын түрүүндэ энэ ороной арад зоной, тэрэнэй хүдэлмэришэн ангиин, Коммунис партиин хэрэг шуу.

Социализмын түрүүшын орон байһан Советскэ Союз гансал өөрынгөө хүсэндэ түшэглэн, дотоодынгоо арга боломжонуудые хэрэглэн социализм байгуулха баатай болоһон юм. Тиигээд мүнөө социалис оронуудай системын бии болоошье һаань, ямар нэгэн ороной арад гараа хабсараад лэ миин һууха, имагтал социализмын бусад оронуудһаа туһаламжа
хүлеэхэ ёһотой гэжэ ойлгохонь буруу. Социал[…]
бүхэнэй коммунис парти экономикоёо амжал[…]
гэлдэрөөр хүгжөөхын тулада доторойнгоо б[…]
га боломжонуудые элсүүлхэ гээшэ манай уял[…]
тоолодог. Тиимэһээ гол түлэб өөрынгөө хүсөөр[…]
лизм байгуулха гэһэн КПК-гай ЦК-гай мэ[…]
сэхэ удхаарнь ойлгобол, энээниие буруу гэж[…]
хаар бэшэ байгаа.

Гэбэшье КПК-гай ЦК-гай бүхы бэшэгы[…]
Хитадай хэблэлдэ толилогдоһон олон тоото[…]
нууд юу харуулнаб гэхэдэ, дээрэ дурсагдаһа[…]
бодото дээрээ ондоо удхатайгаар ойлгогдод[…]
ниием яабашье зүбшөөхын аргагүй.

«Гол түлэб өөрынгөө хүсөөр социализм бай[…]
гэһэн найруулга ямар удхатайб гэхэдэ, бус[…]
нуудтай экономическа холбоо харилсаагаа ган[…]
далдаа наймаагаар хизаарлаһан, бэеэ даанги[…]
нальна ажахынуудые байгуулха гэһэн болом[…]
на. Хитад нүхэд энэ бодомжоёо бусад социал[…]
нуудта баадхан абхуулхые оролдоно.

«Өөрынгөө хүсэндэ түшэглэхэ» гэһэн хара[…]
лэл КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд юундэ тунхагл[…]
лооб гэхэдэ, социалис оронуудай хоорондохи[…]
хани барисаае һулаpуулха гэһэн зорилго[…]
тиигэжэ болоо. Иимэ политикадань социалис[…]
национализмын гол ёһонуудтай адли дүтэрх[…]
оройдоо үгы байһаниинь ойлгосотой. Социали[…]
нүүдэй хани барисаата нэгэдэлые һуларуулх[…]
һэдэлгэ гэжэ энээниием харахаһаа бэшэ арг[…]

КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд экономическа[…]
харилсаагаа һуларуулха гэһэн шэглэл бари[…]
һаа гадна, Советскэ Союзтай муу харилсаата[…]
хо зорилготойгоор хэдэн хэмжээнүүдые бэелү[…]

Хитадай хүтэлбэрилэгшэд пролетарска ин[…]
ционализмын гол ёһонуудые хазагайруулхад[…]
дүү партинуудай хоорондохи харилсаанай ёһ[…]
мые бүдүүлигээр эбдэхэдээ, гансал социалис[…]
риин бэшэ, харин бүхы дэлхэйн коммунис хүд[…]
бата жагсаалые һуларуулна.

КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд США-да, Бра[…]
Италида, Бельгидэ, Австралида, Индидэ ко[…]
партинуудта эсэргүү тэмсэдэг, партида урбаһ[…]
рээндэ харша элдэб бүлэгүүдые эмхидхэн дэ[…]
Жэшээнь, Бельгидэ һүүлшын съезд дээрэ па[…]
гаргагдаһан Гриппэй бүлэгтэ КПК-гай хүтэлб[…]
шэд дэмжэлтэ үзүүлнэ. США-гай Компарти[…]
гүү тэмсэл ябуулха гээшые өөрынгөө гол[…]
болгоһон «Балта ба Булад» гэһэн, зүүн тээш[…]
бэриһэн оппортунис бүлгэмэй хорото аашые С[…]
дэмжэнэ. Бразилида компартиһаа гаргагдаһа[…]
жо болоһон бүлэгүүдые (жэшээнь Амазонас[…]
бойс гэгшэдэй бүлэгые) хитад нүхэд дэмжэнэ.

Австралида КПК-гай ЦК компартида боло[…]
нэй хүтэлбэрилэгшэдтэ эсэргүү, эб таһалха зо[…]
той ябуулга эмхидхэхэ гэһэн һэдэлгэ гаргаа. […]
дээ урдань хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн байлан Э[…]
гэгшээр туһалуулһан байна. Урдань Э. Хилл […]
ошоод байхадаа, Австралиин Коммунис партид[…]
гүүгээр олон зоной урда үгэ хэлэжэ, нэгэ һ[…]
наа өөрыгөө тойруулан нэгэдхэхые оролдоһон […]
Тиигээд Австралиин Компартиин Хиллые п[…]
ЦК-һаа гаргахадань, тэрэ зорюута Пекин […]
байгаа.

Италида урдань компартиин Падуанска ф[…]
циин хүтэлмэрилэгшэд байһан бүлэг хүнүүдэй[…]
то ябуулгые Хитадай түлөөлэгшэд һайшаадаг[…]
бүлэг хүнүүд «революционно» восстани хэхэ […]
уряалтай хорото муухай листовконуудые хэ[…]
байгаа.

КПК-дахи нүхэд илангаяа Ази, Африка боло[…]
тиин Америкын оронуудай коммунис ба хүдэ[…]
шэнэй партинуудта һүйдхэлтэ хүдэлмэри ябу[…]
оролдоно.

Коммунис хүдэлөөнһөө хадууржа, эб таһал[…]
урбагшад болоһон хүнүүдые магтан һайшааж[…]
тадай хүтэлбэрилэгшэд эдэ урбагша бүлэгүүд[…]
садые хардажа хэблэн гаргаһан статьяну[…]
өөһэдынгөө газетэ, журналнуудта толилно. […]
статьянууд КПСС-эй политикада, бүхы дэлхэй[…]
мунис хүдэлөөнэй хараа шугамда эсэргүү шэ[…]
юм.

Цейлондо байдаг Хитадай түлөөлэгшэд Э. […]
раккоди гэгшын бүлэгтэй нягта холбоотой бол[…]
Энэ бүлэг хадаа троцкистска «IV Интернацио[…]
зэбсэгынь мүн.

«IV Интернационалай» троцкистнууд хитад[…]
дэй эндүүтэ һанамжые өөһэдтөө туһатайгаар […]
лахые оролдоно. Үнгэрхэдөө тэдэнэр КПК-га[…]
да нээмэл бэшэгээр хандажа, тэрээн соогоо […]
сэхэ мэдүүлнэ: «Мүнөө таанадай эсэргүүсэн […]
жэ байгаа үзэл бодолнуудтай бии болоһон ү[…]
хойшо... тэмсэжэ байһан IV Интернационал […]
талада байна... Бүхы коммунис хүдэлөөн дотор[…]
эхилһэн үгэ бүляалдаае IV Интернационалай[…]
хоорондын секретариат амаршалан һайшаана[…]
үгэ бүляалдалгаяа улам һүжэрөөн дэбэргэх[…]
уряална».

Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй жэнхэ[…]
раа шугамһаа хадуурха дурагүй аха дүү ком[…]
партинууд болон тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдые[…]
дай хүтэлбэрилэгшэд ехээр дайран дойлоно. Т[…]
США-гай Компартиин, Францийн, Италиин, […]
компартинуудай ажал ябуулгые муушалһан […]
нуудые толилжо, олон хэлэн дээрэ тараага[…]
дүү партинуудай элитэ мэдээжэ болоһон уда[…]
шад тушаа эдэ статьянуудай авторнууд элдэб[…]
хай хараал шэрээл табилдана! «Хоёр нюурта[…]
ба «баруунай оппортунизм», «ревизионизм» […]
«коммунис» ёһо заншалда тааруугүй ябадал[…]
«социал-демокрадууд боложо хубилалга» ба […]
гүй ябадал», «харюусалгагүй ябуулга» болон[…]
шубуундал дууряан һажаалга», «Ази, Аф[…]
Латиин Америкын оронуудай революционно а[…]
дые баһангяар хаража, дээрэнхытэлгэ» гэхэ[…]
үгэнүүдые хэрэглэнэ.

«Эгээл балмад ябуулгатай Америкын импери[…]
нуудтай нэгэн хамта» үйлдэнэт гэжэ Хитадай […]
бэрилэгшэд США-гай болон Баруун Европы[…]
партинуудые зэмэлнэ. Индиин компартиин хү[…]
рилэгшэд «һүрэг зон» гэхэһээ ондоогоор нэр[…]
нэгүй. «Империализмын болон бүхы хархисууд[…]
би заяан тухай оролдонот» гэһэн хэтэрхэй […]
зэмые Франциин, Италиин, Индиин, США-гай[…]
мунис партинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ ашан[…]
рин июниин 14-дэ эльгээһэн бэшэг соогоо КП[…]
хүтэлбэрилэгшэд КПСС-шье «империализмын[…]
маршын үүргэ дүүргэжэ байна» гэһэн хардал[…]
жэ доройтобо. Иимэ хардалгын ямаршье үнд[…]
буруу байһан ушарһаа троцкистнуудһаа бэш[…]
шье Ленинэй агуухэ партиие мүнөө хүрэтэр […]
муухайгаар хардахые зүрхэлөөгүй!

Хитад нүхэдэй иимэ ябуулга гаргажа байһ[…]
империалис номнолшодой баярлажа байһыень[…]
хахаар аал? Буржуазин хэблэл дэлхэйн ком[…]

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

*) Түгэсхал. Эхининь манай газетын июлиин 17—18-най номерто.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1963 оной июлиин 19.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй

НЭЭМЭЛ БЭШЭГ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 2-дохи нюурта).

...өөнэй «доройтоһон» тухай байд гээд лэ хаш...а, КПК-гай ЦК-гай баримталдаг һанамжаһаа ...дан гараһан һаналай алгасалгые өөрынгөө ту... ашаглахыень империалис правительствануудые ...лжа байһаниинь тушаан боложо тохёолдоо бэ...

...ммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай ...ын теоретическэ ба мэдээсэлгын орган бологшо ...найрамдалай ба социализмын асуудалнууд» гэ... журналай редколлегиһээ КПК-гай түлөөлэгшэд ...жа, энэ журналые хитад хэлэн дээрэ толилхоёо .... Тиигэжэ хитад коммунистнуудые уласхоо...ын коммунис хүдэлөөнэй ажал ябуулга тухай ... сэхэ мэдээсэлнүүдые уншаха аргагүй болгохые ...ээнэ.

...тадай хүтэлбэрилэгшэдэй дэлхэйн коммунис хү...өнэй дунда эб таһалһан ябуулга үүсхэжэ бай...ань аха дүү марксистско-ленинскэ партинууд ...үрхэхэ ёһоороо зэбүүрхэжэ, өөһэдынгөө зүгһөө ...у үгэнэ.

...а дүү компартинуудтай харилсаагаа тогтоохо... нэгэ парти «аха дүү бусад партинуудһаа үлүү ...үр өөрыгөө абхуулха ёһогүй, аха дүү парти...ай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха ёһогүй...» ... КПК-гай ЦК-гай бэшэг соо хэлэгдэнэ. Энэнь ... мэдүүлгэ бэшэ. Зүгөөр имагтал хитад нүхэд ...эхэ ёһогүй үйлэ хэрэгүүдые өөһэдөө эрхилнэ ха ... Дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй аша туһые хай...нгүй, тэдэнэр Деклараци болон Мэдүүлгэ ...р хэлэгдэһэн гурим журам ба гол ёһонуудта ...а үйлэ ябуулга хэнэ, аха дүү бусад партинуу... өөрынгөө нүлөөндэ оруулжа, тэдэниие хинажа ...а гэһэн һэдэлгэ гаргана.

...бани тухай асуудалаар КПК-гай хүтэлбэрилэг...эй гаргаһан һанамжа социалис можо дотор болон ...хоорондын коммунис хүдэлөөндэ тэдэнэй тус... ондоо хараа шугам баримталдаг байһанай эли ... үльгэр жэшээнүүдэй нэгэн боложо үгэнэ. Хэ...ье мэдэһээр, 1960 оной хоёрдохи хахадта Ал...иин хүтэлбэрилэгшэд мүнөө үеын гол шухала ...далнуудаар зүүн тээшээ хэлбэриһэн оппортунис ... элитээр баримталжа, КПСС болон аха дүү бу... партинууд тушаа дайсан харша политика ябуул...эхилээ һэн. Албаниин хүтэлбэрилэгшэд орон до...о Советскэ Союзда харша кампани дэлгэрүүлжэ, ... дээрэһээнь Советскэ Союзтай бэелүүлжэ бай... политическэ, экономическа болон культурна хол... харилсаанииинь һандарһан байна.

...оммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай ...эхи олонхинь Албаниин хүтэлбэрилэгшэдэй ...низмдэ харша энэ ябуулгые эрид шууд буруу...һан юм. КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд энээнһээ тад ...о һанамжа баримталжа, өөрынгөө үзэл һаналые ...аниин хүтэлбэрилэгшэдөөр дамжуулан хэлүүлхэ ... бүхы шадалаараа оролдоһон байна. Советскэ ...зда болон бусад социалис оронуудта, аха дүү ...тинуудта эсэргүүгээр элитэ тэмсэл эрхилхыень ...ад нүхэд тэдэниие сэхэ тухирһан байгаа гэжэ мү... мэдээжэ болонхой.

...ПСС-тэ болон бусад марксистско-ленинскэ пар...уудта дайралта, хальдалга хэхэдээ, КПК-гай хү...бэрилэгшэд Югослави тухай асуудалда онсо һуу...үгэдэг. Советскэ Союзай, бусад социалис оронуу... Югославитай харилсаагаа һайжаруулһан дээрэ...нь лэ коммунис хүдэлөөн дотор бэрхэшээлнүүд ...олдоно гэһэн хэбэртэйгээр тэдэнэр хэлэ... Бодото байдалай ондоо байгаашье һаань, Юго...и социалис орон бэшэ гэжэ тэдэнэр үсэд нэтэ...тээр хэлэжэл байдаг.

...даан сагай туршада Югославитай ехэ зүришэлтэй байгаабди. Энээнэй түлөө ехэнхинь Сталин зэмэтэй байгаа. Тиин КПСС Югославитай харилсаагаа гуримшуулха хэрэгтэ 1955 ондо аха дүү бусад партинуудтай хамта үүсхэл гаргаһан юм гэжэ мэдээжэ. Тэрэ үедэ КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд Югославида социалис байгуулалтын бии байһанда ямаршье ажаг һэжэггүй байгаа. Жэшээнь, «Жэньминь жибао» газетэ бэшэхэдээ, «Югослави социализм байгуулха хэрэгтээ шухала ехэ амжалта туйлаад байна» гэжэ тэмдэглээ һэн.

Югославида боложо байгаа социально-экономическа үйлэ хэрэгүүдые үнэн бодотоор шэнжэлжэ үзэхэдэ, удаадахишье жэлнүүдтэ тэндэ социализм улам бэхижээ гэжэ харуулна. Хэрбээ 1958 ондо тэндэхи промышленностьда социалис сектор 100 процент, хүдөө ажахыда—6 процент, худалдаа наймаанда—97 процент эзэлжэ байгаа һаань, мүнөө промышленностьда социалис сектор 100 процент, хүдөө ажахыда 15 процент, худалдаа наймаанда 100 процент эзэлдэг болонхой. Харилсаанаймнай гуримшуулагдажа эхилһэнһээ хойшо үнгэрһэн үе соо Югослави гадаадын политикын асуудалнуудаар Советскэ Союзтай болон бусад социалис оронуудтай нилээд дүтэрхы һанамжа баримталдаг болонхой.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэд Югослави тухай асуудалаар баримталдаг һанамжаяа юундэ иимэ тад ондоо болгоо гээшэб? КПСС болон марксистско-ленинскэ бусад партинуудай политикын хүндыень бууруулхын тулада энэ ушар шалтаг болгон хэрэглэхэ аятай зохид зүйлнүүдэй нэгэн гэжэ тэдэнэр һанаһан байгаа гэхэһээ ондоо тайлбари олохонь бэрхэтэй.

КПСС болон СКЮ-гэй хоорондо үзэл сурталай хэдэн гол шухала асуудалнуудаар һаналай алгасал бии байһаар гэжэ советскэ коммунистнууд мэдэнэ. Энээн тухай бидэнэр Югославиин хүтэлбэрилэгшэдтэ сэхэ мэдүүлһэмди. Мүнөөшье хэлэһээрбди. Теэд энээнэй үндэһөөр Югославиие социализмһаа «гаргахань», мүн социалис оронуудһаа таһалжа, КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд шэнгеэр, тэрэ оронииe империализмын можо тээшэ түлхихэнь буруу байха бэлэй. Энээниие империалистнууд хүсэнэ ха юм.

Мүнөө дэлхэй дээрэ 14 социалис орон бии. Ойрын ерээдүй сагта тэдэ оронуудай тоо нилээд олошорхо гэжэ бидэ гүнзэгы ехээр этигэдэгбди. Гүрэнэй хүтэлбэридэ байһан аха дүү партинуудай шиидхэдэг асуудалнууд улам олошорно. Тиихэдэ аха дүү парти бүхэн ондо ондоо эрхэ байдалда ажалладаг. Ушар байдалай иимэ байхада, ямар нэгэн асуудал шиидхэлгэдэ аха дүү партинуудай ондо ондоогоор хандажа болохо байһандань оройдоошье гайхахаар бэшэ. Иимэ ушарнуудай гараа һаань, марксист-ленинецүүд яаха ёһотойб? Тэдэнһээ ондоо һанамжатай хүтэлбэрилэгшэдтэй ямар нэгэн социалис орон социалис бэшэ болобо гэжэ мэдүүлхэ ёһотой гү? Тиигэхэ болоо һаа, энэмнай үнэнхөөр дура зоргоороо ороһон ябадал болохо байгаа. Иимэ методтэ марксизм-ленинизмтэй ямаршье адли дүтэрхы зүйл үгы.

Хэрбээ Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй жэшээе дагаха болоо һаа, бидэнэр Албаниин ажалай партиин ударидагшадтай һаналаа нилээд ехээр алгасажа байһан туладаа, Албаниие үни хада социалис бэшэ орон гэжэ соносхохо ёһотой байгаабди. Теэд энэмнай тус асуудалда гансал өөрынхеэрээ хандаһан, буруу ябадал болохо бэлэй. Албаниин хүтэлбэрилэгшэдтэй һаналаа алгасажа байгаашье һаа, советскэ коммунистнууд Албаниие социалис орон гэжэ тоолодог, тиин социалис хани нэгэдэлһээ Албаниин таһархагүйн тулада өөрынгөө зүгһөө элдэб хэмжээнүүдые абажа байдаг.

КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд совет хитад хоёрой заншалта хани барисааe эбдэжэ, социалис оронуудай нэгэдэлые һуладхажа байһыень бидэнэр урмаа хухарангяар ажаглажа байнабди.

Социалис хани оронуудай, бүхы дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй бата нэгэдэлтэй, жагсаалтай байхын түлөө КПСС тэмсэдэг, саашадаашье тэмсэхэ юм.

VI.

Нэгэ хэды дүн гаргая.

1960 ондо Мэдүүлгын абтаһанһаа хойшо үнгэрһэн саг дэлхэйн коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй марксистско-ленинскэ программын зүб байһые гүйсэд дүүрэнээр гэршэлжэ үгэбэ. Коммунизм байгуулха хэрэгтээ Советскэ Союзай туйлаһан амжалтанууд, мүн бусад социалис оронуудта социализм байгуулгада туйлагдаһан амжалтанууд бүхы дэлхэйн хүнүүдтэ улам ехэ революционно нүлөө үзүүлжэ байна. Революционно Куба дэлхэйн бүмбэрсэгэй баруун хахадта социализмын замай залуурша болоо. Колониальна ёһо гуримда шанга шанга сохилтонууд хэгдэжэ, энэ ёһо гуримай эсэслэн усадхагдаха саг ойртоо. Империалис оронуудай хүдэлмэришэн анги шэнэ илалтануудые туйлаа. Дэлхэйн революционно хүдэлөөн хэлбэришэгүй батаар урагшаа дабшана.

1960 оной Мэдүүлгэ соо дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй жэнхэни хараа шугам зүбөөр хараалагдаһан байгаа гэжэ эдэ бүхы ушарнууд харуулна. Мүнөө зорилго юуб гэхэдэ, энэ жэнхэни хараа шугамтай тааруугаар ажаллаха, үйлэ хэрэгээ эрхилхэ, компарти бүхэнэй эрхэ байдалда тааруулан, тэрэ хараа шугамые тодорхой болгон хүгжөөхэ хэрэг болоно. Тиимэһээ КПК-гай ЦК-гай июниин 14-дэ эльгээһэн бэшэг соо хэгдэһэндэл адляар, дэлхэйн коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ ямар нэгэн шэнэ жэнхэни хараа шугам баадхан абхуулха гэһэн һэдэлгэ ямаршье үндэһэгүй, хоротой байна. Энэ «жэнхэни хараа шугамые» абаха болоо һаа, 1960 оной Мэдүүлгэһээ хадуурһан ябадал болохо, 81 партиин абаһан энэ Мэдүүлгэдэ зүриһэн программна зүйлнүүдые зүбшөөрһэн ябадал болохо юм. Манай парти энэ замаар ошохогүй.

Манай алдарта ленинскэ парти өөрынгөө бүхы түүхэдэ баруун болон зүүнэй оппортунизмда эсэргүү, троцкизмда, ревизионизмда эсэргүү, хуушан үзэлдэ болон зонһоо таһарһан ябадалда, национализмда болон шовинизмдэ эсэргүү тэмсэлые, тэдэ бүгэдын ямарааршье үзэгдөө һаань, орон доторооошье, мүн уласхоорондын оршондошье эбсэшэгүйгөөр ябуулдаг һэн. Марксизм-ленинизмын арюун сэбэр байхын түлөө хэһэн энэ тэмсэлдээ манай парти хатуужан бэхижээ. Тиин мүнөө үеын эб таһалагшад болон оппортунистнуудай манда хаанаһаашье добтолон халдаа һаань, энээнһээнь бидэ айхагүйбди.

Бүгэдэ арадай политическэ эмхи болоһон КПСС арад зонтоёо улам нягта холбоотой болоо, улам ехэ хүсэтэй болоо, үлэмжэ һайн жаяг заршамаараа илгардаг болоо гэжэ ажабайдал харуулна. Социализмын илахатай хамта хүдэлмэришэн ангиин үзэл сурталай бологшо марксизм-ленинизм бүхы арадай, тэрэнэй түрүү хубиин үзэл суртал болоо. Коммунизм байгуулха гэһэн хүдэлмэришэн ангиин уг зорилго бүгэдэ арадай зорилго болоо. Тиин коммунис үзэл сурталай иимэ ехэ нүлөөтэй боложо байһандань марксист-ленинецүүдэй имагтал баярлаха байһаниинь ойлгосотой. В. И. Ленинэй наһа бараһанһаа хойшо манай парти хэзээшье иимэ ехэ хүсэтэй, шэнэ дэлхэй байгуулха хэрэгтэй холбоотой эрэлхэг зорилгонуудые шиидхэхэ иимэ ехэ арга шадалтай байгаагүй гэжэ бидэ хэлэжэ шадахабди.

Мүнөө манай орон дотор социализмын хүсэд дүүрэнээр, эсэслэн илаад байхадань, коммунизмын гэрэлтэ һайхан байшангые улам үндэр болгожо байхадаа, манай парти, бүхы совет арад марксизм-ленинизмын агууехэ үзэл суртал бүхы дэлхэй дээрэ илан мандаха гэжэ урданайхиһаа улам батаар этигэнэ.

Социалис оронуудай арадууд, бүхы дэлхэйн ажалшад мүн лэ маанадта адляар этигэнэ, эб найрамдалай, демократиин, национальна эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдалай, социализмын түлөө тэмсэлэй ниитын хэрэгтэ Советскэ Союзай оруулжа байгаа ехэ хубитые үндэр дээгүүр сэгнэдэг.

Советскэ Союзай Коммунис парти Хитадай Коммунис партитай нягта хани барисаатай байхын түлөө оролдодог, оролдоһооршье. Бидэнэр КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдтэй һаналаа нилээд ехээр алгасаабди. Гэбэшье шэнэ, коммунис общество байгуулха гэһэн нэгэн ниитэ уг зорилготойбди, империализм гэжэ нэгэ дайсантайбди гэжэ хараадаа абаад, манай хоёр партинууд, манай хоёр арадууд харилсаагаа тогтоохо ёһотой гэжэ тоолодогбди. Агуехэ хоёр орон—Советскэ Союз ба Хитадай Арадай Республика—коммунизмын илан мандахын түлөө хүсэ шадалаа нэгэдүүлэн, ехэ юумэ бүтээжэ шадаха. Энээниие манай нүхэдшье, дайсадшье һайн мэдэдэг.

Мүнөө Москвада КПСС-эй болон КПК-гай делегацинууд уулзажа байна. Энэ уулзалга дээрэ КПК-гай түлөөлэгшэдэй оршон байдалые улам хурсадхажа байһандань шаналмаар. Тиигээшье һаань, КПСС-эй делегаци хэлсээндэ һайн үрэ дүн туйлахын тулада бэеэ тон ехээр барижа, тон тэсэмгэй байна. Бидэниие таһалдаг бэшэ, харин нэгэдүүлдэг зүйлнүүдһээ үндэһэлэн, марксизм-ленинизмын гол ёһонуудһаа үндэһэлэн харилсаагаа тогтоохые хитад нүхэд зүбшөөрнэ гү гэжэ ойрын сагта харагдаха.

Манай дайсад КПК болон КПСС-эй һаналычь улам ехээр алгасаха гэжэ найдана. Мүнөөшье эдэнэр юу һамбаашалхамнай ааб гэжэ хараашална. Һаяхан Америкын «Дейли ньюс» газетэ иигэжэ бэшээ: «Улаан Росси Улаан Хитад хоёрой бэе бэеэ таһара удара татахынь тулада тэдэниие бэе бэедэнь тухирая». Империалистнуудай иимэ муу муухай хараа бодомжонууд тухайнь бидэнэр коммунистнууд хэзээшье мартаха ёһогүйбди.

Дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй, бүхы дэлхэйн арадуудай үмэнэ харюусалгатай байһанаа ойлгожо, манай парти һаналай алгасалгые усадхая, марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудай үндэһөөр партинуудайнгаа бодото нэгэдэлые бэхижүүлэе гэжэ хитад нүхэдөө уряална.

Манай ленинскэ парти бүхы аха дүү партинуудтай хамта эб найрамдалай, демократиин, национальна бэеэ даанхай байдал болон социализмын түлөө, империализмда эсэргүү тэмсэлдэнь хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай жагсаалые батадхахын түлөө тэмсэдэг байгаа, мүнөөшье тэмсэнэ.

Хитадай Коммунис партитай нэгэдэлээ бэхижүүлхын тулада, Ленинэй туг доро дэлхэйн коммунис хүдэлөөе батадхахын тулада, дэлхэйн социализмын системын оронуудай бата жагсаалай түлөө, колониализмда эсэргүүсэн тэмсэжэ байгаа бүхы арадуудта хүсэтэ туһаламжа үзүүлхын тулада, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай бэхижэхын, коммунизмын агууехэ үзэл бодолнуудай илан мандахын тулада бидэнэр байха шадал соогоо оролдодог байгаабди, оролдохошьебди гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет партиингаа үмэнэ, бүхы совет арадай үмэнэ тон харюусалгатайгаар мэдүүлнэ.

Советскэ Союзай бүхы ажалшад түрэл Коммунис партияа, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедые тойрон улам нягтаар жагсаха, коммунизм байгуулха һүр жабхаланта Программые бэелүүлхын түлөө бүхы эршэ хүсэеэ зорюулха.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет

КПСС-эй ХАРАА БОДОЛ—МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМЫН ЗҮБ ЗАМ

* * *

КПСС-эй ЦК-гай нээмэл бэшэг үнэн зүрхэнһөө һайшаанабди

...оветскэ Союзай партийна орга...цинуудта, бүхы коммунист...дта хандаһан КПСС-эй Цент...ьна Комитедэй нээмэл бэшэг соо ...тадай экономикые хүгжөөлгэдэ ...Р-эй горитойхон туһаламжа хүр...и, хүргэжэшье байһан тухай ...онихоноор хэлэгдэнэ.

— Хитадай металлургическа про...ленностиин хэдэ хэдэн пред...ятинуудай проект зохёолгодо, ... тэдэниие барилгада, түхеэрэлгэ...дые тодхолгодо совет мэргэжэл... хабаадалсаһан байна, — гээд ...Р-эй Госпланай гэшүүн, Хита... металлургическа промышлен...иин министерствын дэргэдэ ...на консультантаар хэдэн жэлдэ ...лһэн нүхэр И. Ф. Белобров ...СС-ай корреспондентдэ мэдүүлбэ.

Манай үргэн туһаламжаар бариг...ан Уханьска, Баотогой металлур...еска комбинадуудта советскэ эр... һайн түхеэрэлгэнүүд тодхогдонхой. Эдэ түхеэрэлгэнүүд жэл соо 4,5 миллион тонно булад хайлуулан гаргаха шадалтай юм. Манай ороной туһаламжаар Цицикарада тусхай һайн шанартай булад хайлуулха завод, тиихэдэ тон ехэ температура туйлаха олон заводууд баригдаа. Хара металлургиин түүхэй эдэй баазые хүгжөөлгөөр хитад нүхэдтөө баһал ехээр туһалаабди.

Совет хүнүүдэй хитад арадта аха дүү ёһоной туһаламжа хүргэһыень элеэр харуулхын тула би иимэ баримтада тогтохомни. Советскэ Союз дотор түрүүшынхеэ хэгдэһэн, бүтээсын талаар айхабтар ехэ хүсэтэй стан Хитад эльгээгдэһэн байгаа. Тэрэ стан Аньшаниин металлургическа комбинадта тодхогдоһон байна. Тиихэдэнь СССР-эй металлургическа промышленность тэрэ үедэ өөртөө тиимэ түхеэрэлгэгүй байгаад, хоёрдохи ээлжээндэ тэрээгээр хангагдаха баатай болоһон юм.

Совет хүнүүд хэршье сүлөөгүй байгаа һаа, хитад нүхэдтөө өөһэдынгөө баян дүй дүршэл дамжуулан үгэдэг байгаа. Совет доменщигууд, булад хайлуулагшад, прокатчигууд, бусад мэргэжэлтэд ехэ оролдолго гарган, хитад нүхэдтөө шэнэ мэргэжэл шудалха хэрэгтэнь туһалдаг һэн.

Тэрэ үедэ үнэн зүрхэнэй, хэм хэмжүүргүй ехэ энэ туһаламжамнай Хитадта бүхы суглаан, конференци, съезднүүд дээрэ тэмдэглэгдэдэгшье һэн. Хитадай правительствын, Хитадай Коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэд тэндэ үгэ хэлэхэдээ, Советскэ правительствада, манай мэргэжэлтэдтэ баясхалан хүргэдэг бэлэй.

Тиигэжэ байтараа маанадта ондоохоноор хандадаг болоһыень бидэнэр мэдээ һэмди. КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй советскэ туһаламжын удха шанарые ямар ушар дээрэһээ багадхахые оролдодог болоһые ойлгожо ядадаг бэлэйбди. Удангүй хитад нүхэднай манай проект, техническэ шиидхэбэриие тоохоёо болижо, өөһэдынхеэрээ хэдэг болоо. Өөһэдынь проектээр хэды ехэ гаргашатай, үйлэдбэриинь удааруулха байгаашье һаань, өөһэдынхеэрээл болодог һэн. Иигэжэ Советскэ Союзай 50 шахуу жэлэй дүй дүршэлые тоохогүйе оролдодог болоо.

Советскэ Союзай Коммунис партиин ЦК-гай нээмэл бэшэгые би үнэн зүрхэнһөө һайшаан дэмжэнэб. КПК КПСС хоёрой хоорондохи арсалдаае империалистнууд бүри ехээр гүнзэгырүүлхые оролдоно гэжэ энэ бэшэг соо тон зүбөөр хэлэгдэнэ. Социалис лагериин дайсадай хархис муухай һанаашалгые мартажа болохогүй.

Советскэ Союзай Коммунис парти хоёр ороной хоорондохи хани барисаанай нэгэдэлые һайжаруулхын тула ехэ оролдолго гаргаа, гаргажашье байна.

(ТАСС).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Бурстрой» трестын 2-дохи управлениин шулуушан Валентин Устюжин КПСС-эй ЦК-гай нээмэл бэшэг нүхэдтөө уншажа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Бүрин хүсэдөөр дэмжэнэ

Советскэ Союзай партийна организацинуудта, бүхы коммунистнуудта түрэл Коммунис партиин Центральна Комитедэй нээмэл бэшэгтэй манай совхозой коммунистнууд, бүхы ажалшад тон анхаралтайгаар танилсажа байна. КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй хани ёһоной бэшэ ябуулганууд, уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэхи арсалдааe хурсадхаха үсэд нэтэрүү эрмэлзэлгыень совет хүнүүд буруушаана. Дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй хүсэнүүдые саашадань нягтаар жагсааха талаар КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй, КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущевой политическэ ажал ябуулгые, Хитадай Коммунис партиин Центральна Комитедтэй харилсаа холбоогоо һайжаруулха талаар гаргаһан оролдолгыень коммунистнууд, партийнабэшэ хүнүүд бүримүһэн дэмжээд, нээмэл бэшэг соо хэлэгдэһэн тобшолол, һанамжануудые нэгэн дуугаар зүбшөөжэ байһанаа эрид шууд мэдүүлнэ.

Би үнинэй коммунистби. Аха дүү коммунис партинуудай, социалис гүрэнүүдэй нэгэдэлые һуладуулхын туйлда хүргэжэ байһан хитад нүхэдэй харша ябадалые зэбүүсэнгүйгөөр сэгнэхэ аргамгүй. Тэдэнэрэй марксизм-ленинизмын үзэл сурталые мүнөө үеын байдалда бүдүүлигээр хэрэглэхые һэдэжэ, бүхы дэлхэйн коммунис партинуудай хамтаран зүбшэжэ абаһан Московско Деклараци болон Мэдүүлгын гол ёһо гуримуудые эбдэһэн ушарынь муул суу тунхаглалаар хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлэй түүхэдэ бэшэгдэжэ магадгүй. Тиимэһээ хожом болоогүйдэнь хитад нүхэд алдуугаа мэдэржэ, аха дүү коммунис партинуудай нэгэдэлэй зэргэдэ шууд ороһой, амгалан тайбан байдалай, социализм, коммунизмын түлөө бүгэдэ социалис гүрэнүүдтэй хамта бата нэгэн жагсаалда агууехэ хитад арадnай нэгэн жэгдэ алхалжа ябаһай гэжэ гүн ухаанһаа хүсэнэб. Бүгэдэ зоншье тиигэжэ хэлэхэ байха ёһотой.

Г. Цыренов,
Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой партийна организациин гэшүүн.

Манай парти зүб хэлэнэ

МОСКВА, июлиин 15. (ТАСС-ай корр.).. Эхэ ороноймнай ниислэл хотын дээдэ һургуулинуудай профессорнүүд болон багшанар тон ехэ анхаралтайгаар Советскэ Союзай партийна организацинууд, бүхы коммунистнуудта хандаһан КПСС-эй Центральна Комитедэй нээмэл бэшэгтэй танилсана. Коммунис общество байгуулха залуушуулые хүмүүжүүлэн һургадаг тэдэнэртэ аха дүү партинуудай нэгэдэлые бэхижүүлхын, империализмда эсэргүү тэмсэлдэ бүхы ажалшадай хүсые нэгэдүүлхын, эб найрамдалай ба арадуудай хани барисаанай түлөө Советскэ Союзай Коммунис партиин хүсэл эрмэлзэлгэ сэгнэшэгүй үнэтэй.

Москвагай геолого-шэнжэлэлгын институдай доцент В. А. Галюк ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ мэдүүлээ:

— Хитадай компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй манай партитай, мүн марксистско-ленинскэ бэшэ партинуудтай арсалдаа гартаһан ушар бидэнэй һанаае ехээр зобоонo. Хитадууд бидэнэй үнэн сэхэ нүхэд, коммунизмын үзэл сурталые бэелүүлгэдэ найдамтай ханинарнай гэжэ совет хүнүүд һанадаг байгаабди. Теэд мүнөө иимэ ушарай тохёолдоод байхада, тон ехээр халаглахаар байна.

КПСС-эй Центраьна Комитет манай бүхы партиин һанал бодолые элеэр харуулба. Хитадай компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр манай ленинскэ партиие хардаһан ушар хоёр ороной арадуудай хани барисаанда аша туһа хүргэхэгүй байһыень бидэнэр, совет һургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэд һайн мэдэнэбди. КПСС-эй ЦК-гай хараа шугам — марксизм-ленинизмын зүб зам гэжэ бидэнэр эрид шиидэнгеэр мэдүүлнэбди.

СОВЕТ ҮЕЫН АГУУЕХЭ ПОЭТ

В. В. МАЯКОВСКИИН түрэһөөр 70 жэл гүйсэбэ

Революциин суута дуушан

В. В. МАЯКОВСКИЙ.

Манай үеын агуу зохёолшодой лэгэн Владимир Владимирович Маяковский бүри бага наһанһаа хойшо хубисхалта тэмсэлые нюдөөрөө хаража, тэрэ үеын гайхамшагта ушар байдалай гэршэ болоһон юм. 1904—1905 онуудта Кутаиси хотын гимназида һуража байхадань, ородой түрүүшын революциин дүлэн орьёлон хөөрөө бэлэй. Хаанта засагта эсэргүү буһалгаан Кавказ шадарай бүхы нютагуудаар бусалан дэлгэрбэ. Гурбадахи класста һуража ябаһан Володя Маяковский аха нүхэдтэеэ хамта олоной митингнүүдтэ ябалсаһан, ехэ ехэ жагсаалда хабаадалсаһан байдаг. Тиихэ зуураа, буһалгаа татаһан хүдэлмэришэ зониие полициинхидай хайшан гэжэ ута гэгшын ташуураар ниншажа, сохижо байхыень һайсал хараал һааб даа. Энэ үедэ хүдэлмэришэдэй гаргаһан нюуса уряа бэшэгүүдые хурса шарайтай бишыхан тэрэ хүбүүн парта соогоо нюужа, үнөө һүүлээрнь эндэ тэндэ абаашажа няадаг болоһон юм. «Эгээл тиихэдэ хубисхалшын, агитаторай түрүүшынгээ һургаал абаа агша һэм»,—гэжэ хожом болоһон хойно өөрөө дурдадаг байгаа.

Агууехэ Октябриин хубисхал боложо, баяд, ноёдой засагай һандаран унахада, һаяхан бэшэжэ эхилээд ябаһан зохёолшын урда үргэн ехэ харгы нээгдээ бэлэй. «һайшаалтай гү, али үгы гү? Иимэ асуудал минии урда хэзээдэшье табигдаагүй һэн... Өөрымни хубисхал ха юм. Смольнодо ошооб. Тиигээд дайралдаһан лэ ажалаа хэжэ орооб даа, —гээд өөрынгөө намтар гоо бэшэһэн байдаг. Удаашьегүй дорюун соготой, гүнзэгы удхатай шүлэгүүдынь удаа дараалан хэблэлдэ гаража эхилээ һэн. 1919 ондо фронт зорижо ошохоёо байһан матросуудай урда өөрынгөө суута «Левый марш» гэдэг шүлэгые Маяковский уншажа үгөө бэлэй. Тэрээн соонь «Ород орон Антантын гарта хэзээшье орохогүй!», «Коммуна ябаншье даргдахагүй!», — гэһэн дүлэтэ үгэнүүд зэдэлэн, хүн зониие зоригжуулба.

Хүлгөөтэй шанга тэдэ жэлнүүдтэ Маяковский России телеграфна агентствода (РОСТ) ажаллаа һэн. Бүлэг уран зураашадтай хамта элдэб уряалай зураг дүрэнүүдые бүтээжэ, тэрээн доогуураа шүлэг бэшэдэг байгаа. Зүблэлтэ Эхэ оронoo эрэлхэг зоригтойгоор хамгаалхыень хүдэлмэришэн, таряашадые уряалхынгаа хажуугаар манайхинда бута сохигдоһон хариин генералнууд, сагаантан, дээрмэшэдые хоротой хурсаар наада баридаг һэн. Дотоодын дайсад—баяд, ноёдые, аралжаа наймаашадые, залхуу зайран этэгээдүүдые «нюу үзэн, шобто хараһан» шүлэгүүдые айхабтар олоор бэшээ. «Машинаһаа өөрэгүй түргэнөөр ажаллаха ушартай болодог байгаабди: фронтдо илаһан тухай мэдээсэл гэнтэ телеграфаар хүрэжэ ерэхэ, тэд дүшөөд минута гү, али час болоһон хойно тэрээн тухай гоё һайхан плакат зураатай, үйлэсэдэ няагаатай байгша һэн,—гэжэ Маяковский бэшэһэн байдаг.

Дайн байлдаанай замхаһан хойно, амгалан ажалай үеын жэлнүүдтэ Маяковский хэдэн зуугаад шүлэгүүдые, хэдэн арбаад ехэ поэмэнүүдые бэшэһэн юм. Тэрэнэй зохёоһон шүлэглэмэл мүр бүхэниинь манай партиин, манай арадай гарта айхабтар хурса политическэ зэбсэг болодог бэлэй. Тэдэнь совет хүн зониие баатарлиг тэмсэлдэ, зохёон байгуулхы ажалда уряалан дуудажа, албан хойрог этэгээдүүдые, хара мэхэтэниие, худалша, билдагуушадые хайра гамгүйгөөр сохидог һэн.

1924 ондо инаг хайрата багшынгаа наһа барахадань, Маяковский өөрынгөө эгээн суута зохёол —«Владимир Ильич Ленин» гэжэ поэмэ бэшээ бэлэй. Ухаатай сэсэн, эрэлхэг зоригтой, агуу ехэ хүн аад, жинирэй зондо айхабтар дүтэ, ажалда дуратай, урин налагай зантайгаар Владимир Ильичэй дүрэ шарайе поэт зураглан харуулаа. Ооһэдынгөо совет зониие магтан дуулажа, хүдэлмэришэн, таряашадай гүрэнэй эрхэтэн байһандаа омогорхожо, Владимир Маяковскиин бэшэһэн шүлэг, поэмэнүүд айхабтар олон.

Ниислэл хотымнай нэгэ ехэ талмай дээрэ гууляар шудхамал, багжагар томо хүнэй дүрэ шарай холоһоо харагдан байдаг. Энгэрээ сэлинхэй, эрид хурсаар шэртэнхэй, урагшаа шангаар алханхай, энэ хүниие ажаглахада, үнэхөөрөөшье амидыраад, түмэн олон зоной дунда орошохонь бэшэ аал гэжэ һанахаар байдаг. Теэд тэбхэгэр үргэн мүрэтэй, тэнюун хурса шарайтай зохёолшомнай тэрэл һууридаа хүдэлэнгүй зогсодог. Зүгөөр дүлэтэ хурса шүлэгүүдынь, поэмэнүүдынь арад олоной сээжэ зүрхэндэ хадуугдан орожо, үсэд шанга тэмсэлдэ, үрэ ехэтэй ажалда үдэр бүри уряалан, дуудан байдаг лэ.

Ч. Намжилов.

Ш. НИМБУЕВ

Ходо мантаяа...

Обёорыт,
нүхэд,
маанартай
поэт зэргэлэн,
Ошото дуугаа
дуулаһаар
ябанал һэргэлэн,
Социализмын илалтын
жаргалые
бидэнтэй эдлэлсэн,
Коммунизмын гэрэлтэ
ордониие
бидэнтэй бодхоолсон.
Океанай долгиндол
эршэтэ дорюун
дуунуудынь,
Огторгойн нарандал
яларма арюун
шүлэгүүдынь
Олоной дура
татан байнал
дүлэтэн,
Он жэлнүүдэй
ошохо тудам
далитан...
Хэн хэлээ һэм
поэдые
нүгшөө гэжэ?!
Хэлээшэнь худал,
хэзээшье
нүгшэхэгүй гэнэм!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мария Петровна Урончина.

Фотонь авторай.

ХҮЙТЭН УҺАТАЙ ГОЛНУУДНИ...

Хүйтэн уһатай гол зубшаад хэдэн зуун жэлэй хүжэ тайга мүнхэ нойртоо дуурана. Хаа яахан нарһа, хушын оройгоор хэрмэн дүүлижэ, хүдүү шубуун даляа һаршагнуулан хүниие обёорбол саашаа доёхо. Хүбхэ, унуули модоной, хатанхай шэлбүүһэнэй үнэрһөө һогтошомоор, шиигтэй агаарһаань умдаа харяахаар байдаг лэ.

Газарта хүрэтэр нарбайлдаһан модонуудай узууроар зүргэ харгы зүүндэ һабагшалаатай утаһан мэтэ нариханаар саашаа зурагашан харагдахаа болишоно. Тэрэ зүргөөр нэгэ эхэнэр хүн харагдаад, модонуудай хоорондуур зурагашан мүн лэ саашаа ябажал ябана. Нимгэхэн ситец пулаадаар сагаан үһэтэй толгойгоо боонхой, тусхай оёгдоһон гутал дороһоонь хүнэй ябаа гэһэн мүршье балай үлэнэгүй. Эхэнэр хүнэй арада карабин үлгөөтэй байдаг юм гэжэ хэзээ, хаана харагдаа бэлэй, харин энэ хүмнай арадаа буу үргэлһэн харагданал. Хэн гээшэб даа?

Хойто Байгалай аймагай Кындигирскэ сомоной «Дружба» колхозой ангууша эхэнэр, геологуудай харгы замые хүбшэ тайгаар зууршалдаг Мария Петровна Урончина гээшэл. Эрэшүүлһээ мэргэн, эрхим ангуушан гэжэ нютаг голдоо суурхадаг юм. Буутай нүхэсэһөөр хорин табан жэл болобо. Түрүүшын хирмаг саһанаар тайга гараад, булга, хэрмэ тоогүй олоор асардаг юм.

Хүбшэ тайга тэрэнэй гэрынь шахуу болошонхой. Байгалай хойто бэеын зүргэ харгы, хабсагайн хангил бүхэн үхибүүн бага наһанһаань хойшо досоонь бүхөөр хадуугданхай, түрэл гаралынь мэтэ.

Хойноо хэдэн оро дахуулаад, мүнөө Хүйтэн гэжэ нютагаа бусажа ябана. Урдань, харгы дээрэнь, хабсагаин агы нүхэдүүд, тэрээ руу зэрлиг дошхоноор хорьён ородог хадын түргэн горход угтана. Мария Петровна мүнөөхил түбшэн даруу зандаа. Арадаа үргэлээтэй буугаа заһажа, урагшаа дабшана. Хоолойгоо заһажа дуу аялгална:

Хүйтэн уһатай голнуудни
Холоһоо эхитэй бэшэ юм.
Хөөһэ буран харьялдаг
Хөөрүү түргэн зантай юм.

Дуунайнь аялга эршэ нэмэхэ бүреэ холуур сууряатана. Һэбшээ һалхинда модод найгалзан ирагуу аялгыень дабталсанад хэбэртэй. Дуунайнь эдэ үгэнүүд сээжын гүнзэгыдэ түрөөд, эзэнһээ аялга хүлеэн ябадаг юм. Һүүлдэ нэгэтэл аялгашье бүтэнхэй байдаг лэ.

Мария Петровнагай зохёоһон дуунуудые нютагаархидынь дууладаг, аха заха хүнүүд үри бэенэртээ тэрэл хэбээрнь дамжуулдаг, тэдэнээ һургадаг заншалтай.

Дуун соонь эвен арадай жаргалта байдал зураглагдадаг, тэдэнэй һанал сэдьхэл харуулагдадаг юм. Революциин урда ойн соорхойн хүнүүд гэжэ нэрэтэй эвен яһатан мүнөө жаргалаа эдлэжэ һуунал.

Мария Петровна гэртээ түргэн хүрэхэеэ яарана, һаруул уужам гэртээ, гэр бү… Хүбшэ тайга соо Хо… гэжэ нэрэтэй эвенкийск… хон түбхинэнхэй. Зайн… телефон, радио — мүнөө айлда, юрэдөө юун хэр… —хуу бии.

Интернат һургуули, би[illegible]текэ, кино, магазин, пе… элүүр энхыень сахиха … цинын пункт гэхэ мэтэ … партиин аша туһаар … рын хэдэхэн жэлдэ урга… доо.

Оро үдхэдэг «Дружба» … хоз ажахыдаа амжалта … лаһанайнгаа түлөө СС… арадай ажахын амжал… дые харуулһан Выста… хабаадалсаа һэн. Оро ү… һөө гадна ангай үнэтэй … арһа, загаһа гүрэндөө т… даг.

Дэлхэйдэ суутай Бар… най булга баридаг звен… гуушадта һаяын жэлн… самолет, вертолет эльг… дэг болонхой. Ангуушады… рэгтэй газартань хүр… абаашадаг юм.

Үргэн гол,
Үндэр хадануудаар
Эвен ангуушан алхалн…
Эвен ангуушан
Эхэ орондоо

Үнэтэй булга барихань … гэжэ Мария Петровна д… на. Ангууша эхэнэрнай … гуудай эрхим нүхэрынь. … най тэнюун үедэ хэдэн һ… геологуудта газаршалжа … даг.

Имагтал совет зас… ашаар юрын эвен эхэнэр… таг голойнгоо ёһотой эзэн… болонхой. Хойто орон н… таа эгээ түрүүшын түрү… шээр, огород таригш… бригадираар хүдэлһэн … тартай. Мүнөө партийно-… нэй шалгалтын группые … тэлбэрилнэ.

Һаяхан Нижне-Ангарск… хондо уран һайханай б… мүүдэй харалга дээрэ М… Урончинагай «Ленинэй … маар» гэһэн дуунь нютаг… залуушуул дуулаа юм.

Тэрэ дуун соонь «Ленин… шынгаа заабаряар коммун… тээшэ дабшаналди» гэжэ… лэгдэнхэй.

О. Березко…

Хилын саанаһаа

„Канадиен трибюн“ газетын корреспонденттэй Ю. Цеденбал хөөрэлдэбэ

УЛААН-БААТАР, июлиин 16. (ТАСС). Экономическа туһаламжа хүргэлсэхэ Совету МНР-эй ороһоной ашаар МНР, аха дүү социалис оронуудай хоорондохи экономическа харилсаан, бэе бэедээ туһалалсалга улам бэхижэнэ гээд «Канадиен трибюн» газетын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал мэдүүлбэ. Иигэжэ МОНЦАМЭ агентство дамжуулаа. Энэ шэнэ эрхэ байдалда социалис оронуудай нэгэдэмэл оролдолгын аша үрые бидэнэр хүсэдөөр хэрэглэхэ байнабди. Уласхоорондын социалис ажалай хубаарилгын гол гуримууд дээрэ үндэһэлэн, социалис оронуудай экономико хүгжөөхэ талаар энэ нэгэдэлгэ ехэ удха шанартай байха болоно.

МНР-эй экономическа туһаламжа хүргэлсэхэ соведтэ орходо бүхы социалис можын оронуудай аша туһада ороной түүхэй эдые, энергетическэ арга боломжонуудые хэрэглэхэдэ улам һайн болохо. Мүн республикын экономикые түрүү социалис оронуудай түйлаһан хэмжээн хүрэтэр түргөөр хүгжөөхэдэ таарамжатай байха гэжэ Ю. Цеденбал үргэлжэлүүлбэ.

Экономическа туһаламжа хүргэлсэхэ соведтэ МНР-эй ороһонһоо хойшо жэлһээ үлүүхэн саг үнгэрбэ. Энэ үнгэрһэн сагай туршада тус совет манай оронда горитой туһаламжа үзүүлээ. МНР-тэ туһаламжа хүргэхэ тухай хэды асуудалнууд экономическа туһаламжа хүргэлсэхэ Соведэй органуудта зүбшэгдэһэн юм. Тодорхойлбол, хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөхэ, хүдөө ажахын талаар научно-шэнжэлхы хүдэлмэри МНР-тэ үргэдхэхэ тухай асуудал хэлсэгдэһэн байна гэжэ Ю. Цеденбал тэмдэглэбэ.

Геологиин талаар ажал хүдэлмэриео зохилдуулан ябуулха тухай Соведэй органуудта ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. МНР-эй ашагта малтамалнуудые түргөөр бэдэржэ олохо, тус соведтэ ородог оронуудай хамтын хүсөөр тэрэниие ашаглаха асуудалда ехэ анхарал табигдана.

Арадай ажахые түсэблэхэ, хүтэлбэрилхэ талаар аха дүү бусад социалис оронуудай баян дүй дүршэлые Соведэй органуудта дэлгэрэнгыгээр шэнжэлнэбди, өөһэдтөө хэрэглэнэбди. Экономическа туһаламжа хүргэлсэхэ Соведтэ МНР-эй ороһоной аша туһа саашадаа бүри ехээр харагдаха гэжэ МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ хэлэһэн байна.

ГДР-эй гүрэнэй соведтэ

БЕРЛИН, июлиин 16. (ТАСС). «Шэнэ экономическа системын ёһоор арадай ажахые түсэблэхэ, хүтэлбэрилхэ заабаринууд» гэһэн документые ГДР-эй Гүрэнэй Совет зүбшөөбэ. Энэ документынь ГДР-эй Министрнүүдэй Соведээр баталагданхай. Шэнэ экономическа системын гуримуудые барилгада хэрэглэхэ тухай документые Министрнүүдэй Совет батлаһан байгаа. Энээниинь ГДР-эй Гүрэнэй Совет хаража үзэбэ.

Гүрэнэй Соведэй заседанида Соведэй түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихт үгэ хэлэбэ. Шэнэ экономическа системын ёһоор арадай ажахые түсэблэхэ, хүтэлбэрилхэ хэрэг социализмын экономическа хуули ёһонуудые хэрэглэһэн, үйлэдбэриин шэнжэ гуримаар хүтэлбэрилгэ бэелүүлһэн ушар болоно гээд тэрэ мэдүүлээ. Ажалай бүтээсые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ, арадай ажахын гол шухала һалбаринуудые научно-техническэ эгээ дээдэ хэмжээндэ гаргаха зорилго иигэжэ табигдана.

ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Г. Витковски тэндэ үгэ хэлээ. Эндэ зүбшэгдэһэн документнүүдэй ямар удха шанартай байһаниие тэрэ тайлбарилан харуулба. Экономикые хүтэлбэрилхэ талаар Министрнүүдэй Соведэй, тэрэнэй органуудай гол зорилгонууд эдэ документнүүд дотор тодорхойлогдонхой гээд Г. Витковски тэмдэглэбэ. Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин гол зорилгонь юуб гэхэдэ, үйлэдбэриин хүсэнүүдые саашадань хүгжөөхын түлөө социалис түсэбтэ ажахын булюу зүйлнүүдые бүхы талаһаань хэрэглэлгэ болоно гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Эдэ документнүүдые баталха гэһэн шиидхэбэриие Гүрэнэй Совет гаргаа.

Экводорой шэнэ правительство

ПАРИЖ, июлиин 16. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэһээр, Экводорто шэнэ кабинедэй бии болгогдожо байһан тухай соносхогдоо. Тэндэнь сэрэгэй гурбан түлөөлэгшэд, гражданска 6 зон ороо. Полковник Луис Агустин Мора Боуэн гадаадын хэрэгүүдэй министрээр томилогдоо.

Сэрэгэй-гражданска кабинет демократическа хүсэнүүдтэ эсэргүү хинаалта мүрдэлгын хэмжээнүүдые абана. Орон дотор хүнүүдые тушаалга үргэлжэлһөөр. Ажалшадай национальна нэгэдэлэй түрүүлэгшэ Виктор Суньига тэрэ тоодо тушаагдаһан байна.

Дэлхэйн олониитэ КПСС-эй ЦК-гай Нээмэл бэшэгтэ ехэ анхарал табина

ВАРШАВА. КПСС-эй ЦК-гай Нээмэл бэшэгые Польшын бүхы газетэнүүд дэлгэрэнгыгээр гаргаба. КПСС хадаа социалис хани нэгэдэлэй, бүхы дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлэй, эб хамта байхын түлөө оролдодог, оролдохоншье гээд «Жице Варшавы» газетэ һанамжалба.

Варшавада байдаг ТАСС-ай корреспондент Варшавын мотоциклетнэ заводой парткомой нэгэдэхи секретарьтай уулзажа хөөрэлдөө. НОРИ-ын гэшүүд Хитадай Коммунис партиин ЦК-гай бэшэгые дэмжэнэгүй гэжэ Мирослав Валевский мэдүүлбэ. Советскэ Союзай Коммунис парти уласхоорондын, үзэл сурталай асуудалнуудаар зүб политика ябуулна гээд тэрэ хэлэһэн байна.

БУДАПЕШТ. Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Нээмэл бэшэгые, КПК-гай ЦК-гай июниин 14-нэй бэшэгые «Непсабадшаг» газетэ хүсэдөөр толилбо. Энэ газетын түрүү бэшэг соонь эдэ документнүүдтэ тайлбари үгтэнхэй. Манай үе сагай үндэһэн шухала олон асуудалнуудаар Хитадай Коммунис партиин, уласхоорондын революционно хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хоорондо ехэ илгаанууд бии байна. Хитадай Коммунис партиин Центральна Комитет ехэ алдуутай, урдань шүүмжэлэгдэһэн үзэл бодолоо коммунис хүдэлөөндэ баадхаха гэжэ оролдоно гээд тэрэ бэшэг соонь заагданхай.

Харин КПСС-эй ЦК-гай бэшэг соо арсалдаата асуудалнуудаар КПСС-эй ямар хараа шугамтай байһые намдуугаар тайлбарилан харуулна. Советскэ Союзай Коммунис парти эб найрамдал хангахын түлөө сэхэ шууд тэмсэжэ, амгалан ёһоор зэргэ оршон байха ленинскэ тугые дээрэ үргэжэ ябана гэжэ түрүү бэшэг соонь тэмдэглэгдэнхэй.

БЕЛГРАД. КПСС-эй ЦК-гай Нээмэл бэшэгые Югославиин «Борба», «Политика» газетэ хүсэдөөр толилжо эхилбэ. «Уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ тон шухала удха шанартай документтэй» уншагшадые танилсуулхын зорилгоор энэ бэшэгые гаргабабди гээд «Борба» газетын тайлбари соо тэмдэглэгдэнэ. КПСС-эй ЦК-гай Нээмэл бэшэгые «туйлай ехэ удха шанартай документ» гээд «Виесник» гэдэг Загребска газетэ бэшэнэ.

Пандит Сундерлал: „Премьер Хрущевой политика эб найрамдалай политика болоно“

ДЕЛИ, июлиин 16. (ТАСС). Ядерна зэбсэг туршалгые хорихо тухай Москвада эхилһэн хэлсээндэ Индиин олониитэ ехэ анхарал табина. «Москвада боложо байһан уулзалгада хабаадагшадта үнэн зүрхэнһөө амжалтануудые хүсэнэб. Энэ уулзалгада господин Хрущевой хабаадалга һайн юумэн гээшэ. Хэлсээниинь иигэжэ амжалтатайгаар дүүрэхэ бэзэ гээд найдамаар. Премьер Хрущев, Советскэ правительство ядерна зэбсэг туршалгые хорихо хэлсээе үнэн зүрхэнһөө баталха хүсэлтэй» гээд эб найрамдал хамгаалха бүхэиндийскэ Соведэй түрүүлэгшэ Пандит Сундерлал ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Хүн түрэлтэниие термоядерна дайнай аюулһаа зайсуулха зорилготой премьер Хрущевой гайхамшагта оролдолгыень эб найрамдалда дуратай дэлхэйн бүхы арадууд халуунаар һайшаана гэжэ тэрэ хэлээ.

Ядерна зэбсэг туршалгые хорихо хэлсээнэй баталагдаад байгаа һаа, бүгэдэ нийтээрээ, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха замда шухала алхам болохо һэн гээд Сундерлал үргэлжэлүүлээ.

Хэдэн миллион хүнүүдэй хүүр дээрэ коммунизм байгуулжа болохогүй гэһэн господин Хрущевой сэсэн, һайн һайхан зорилготой мэдүүлгые үнэн зүрхэнһөө һайшаанаб. Совет премьерэй энэ һайн һайхан жэшээгээр баруун гүрэнүүд ябаха ёһотой байгаа. «Сүлөөтэ дэлхэйе», «баруунай демократиие» хамгаалнабди гээд хэдэн миллион хүнүүдые ядерна дайнай аюулда оруулхагүйбди гэжэ баруун гүрэнүүд тангаригаа үгэхэ ёһотой гэжэ Пандит Сундерлал онсолон тэмдэглэбэ.

Совет уран зохёолшодой номууд дэлхэйн элдэб олон нютагуудаар тарана. Нэн түрүүндэ залуушуул совет хүнүүдэй гайхамшагта амжалтануудые, баатаршалгануудые һонирхон уншадаг. Баруун Самоа гэдэг ная бии болоһон гүрэнэй библиотекэнүүдтэ М. Шолоховой «Поднятая целина», «Донские рассказы» гэжэ зохёолнууд бии болоо. Алба захиргаанай түб болохо Апиа городой ажаһуугшад эдэ зохёлнуудыень ехээр һонирхоно. Зураг дээрэ: Апиа городой библиотекэ соо.

ТАСС-ай фотохронико.

Июлиин 20-до наран хиртэхэнь

Газарые тойрожо ябаһан наран манай бүмбэрсэг дэлхэй хоёрой хоорондо һара орошодог. Энэ ушарта наран һарада халхалагдажа, һарын һүүдэр газар дээгүүр гарадаг.

Июлиин 20—21-дэ наран дууһан хиртэхэ.

Мүшэд, наран тушаа абажа харабал, һара баруун тээһээ зүүн тээшээ ябажа гарадаг. Мүн газар дээрэ тудаһан һарын һүүдэршье иимэл шэглэлтэйгээр ябадаг. Июлиин 20-до 22 час 14 минутада (Москвагай сагаар) һарын һүүдэр тон түрүүлэн Хоккайдо (Япон) арал дээрэ бууха. Тиигээд Курильска аралнууд дээгүүр, Берингово далай дээгүүр ябажа, зүүн тээшээ улам улам шэглээд, Аляскые, Канадые, Лабрадорско хахад аралые хүндэлэн гараха байна. Тиигээд Атлантическа океанда (Москвагай сагаар) 0 час 57 минутада июлиин 21-дэ наранай хиртэлгэ дүүрэхэ. Манай ороной зүүн хойто талада наран багашагаар хиртэхэ байна.

Наранай хиртэлгэ, юрэнхыдэнь хэлэбэл, тиимэ үсөөн тохёолдодог ушар бэшэ юм. Жэл бүхэндэ хоёр дахин үзэгдэдэг. Зарим жэлдэ наранай хиртэлгэ жэлдээ таба хүрэтэр болодог байна. Теэд үсөөншэг ушарта наран хүсэдөөр хиртэдэг. Тиигээдшье наранай хүсэдөөр хиртэһэн газарай үргэниинь 270 километр, утань 10 мянган километр болодог. Бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы нюрuутай жэшэбэл, наранай дууһан хиртэһэниинь харагдаһан газар тон багахан байдаг юм. Тиимэ болохолоороо 250—300 жэл болоод лэ наранай дууһан хиртэһэн газарта дахин иимэ ушар үзэгдэхэ жэшээтэй.

Хэрбээ наранай хиртэ… газарта зорюута ошоогүй… энэ гайхамшагта ушарые … бүхэн булта харахагүй ба… бшуу.

Нарые һарын дууһан … лэхэдэнь наранай хиртэ… газарта тэнгэри харлаша… Тиигээд мүшэд ялардаг. И… жэ нарые тойроһон агаа… адаглан шэнжэлхэдэ таа… жатай.

Нарые тойроһон агаа… дээдэ талаар хүсэтэ хуби… танууд, илангаяа хормосфе… ехэ гал дүлэн сасаржа … даг. Энэнь элдэб олон гео… зическэ үзэгдэлнүүдтэ, «з… бүүлин дайдын уларил… ехээр нүлөөлнэ. Энэ ха… замбуулин дайдаар ниид… ябаһан космонавтнуудта … һал нүлөөтэй байдаг юм.

Нарые тойроһон агаа… дээдэ талада боложо бай… физическэ хубилалтануу… наранай дууһан хиртэхэ … шэнжэлхэдэ һайн. Эгээл … мэһээ астрономууд нара… дууһан хиртэхэ газарта … хай экспедици эмхидхэ… орёо нарин приборнуу… үниинэй табижа зохёонхой б… даг. Хэды минутын турш… тохёолдодог үзэгдэлые а… тай һайнаар шэнжэлхэ зор… го табидаг.

Энэ болохоёо байгаа на… най хиртэлгые шэнжэлэн … хын зорилгоор совет астро… муүд Курильска арални… тээшэ ошоо.

В. Арсенть…
ТАСС-ай научн…
шэнжэлэгш…

Москва.

Редактор
Ц. О. ОЧИРО…

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и переводов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00476. Зак. № 952.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной июлиин 19.